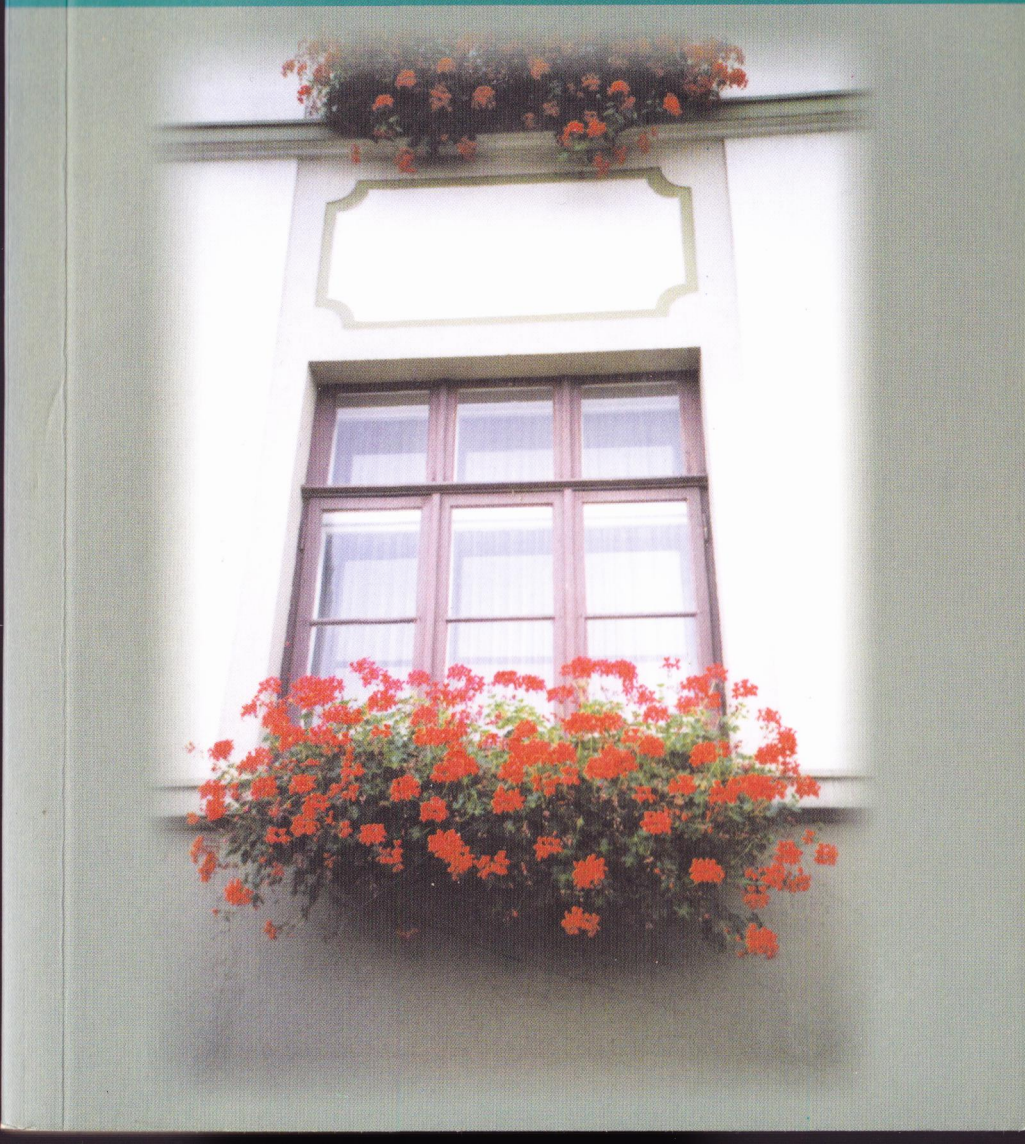
HÜZÜN VE TESADÜF

mustafa kutlu

dergâh yayınları hikâye

Hüzün ve Tesadüf'ün yayın hakları Dergâh Yayınları'na aittir.

Dergâh Yayınları: 192
Sertifika No: 0207-34-007913
Türk Edebiyatı-hikâye: 15
Mustafa Kutlu serisi: 12
ISBN: 978-975-7032-53-3
1. b. Ocak 1999, 2. b. Kasım 1999, 3. b. Ocak 2003
4. b. Kasım 2005, 5. b. Ekim 2007
6. Baskı: Aralık 2009

Kapak - Sahife Düzeni: Sermin Yavuz

Basım Yeri: A Ajans Reklamcılık Filimcilik Matb. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Beysan Sanayi Sitesi Birlik Cad. Yayıncılar Birliği Sitesi
No: 32 Kapı No: 4G Yakuplu – Büyükçekmece / İstanbul

Cilt: Güven Mücellit & Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Devekaldırımı Cad. Gelincik Sok. Güven İşhanı No: 6
Mahmutbey – Bağcılar / İstanbul

Dağıtım ve Satış: Ana Basın Yayın
Molla Fenari Sok. No: 28 Yıldız Han Giriş Kat
Tel: [212] 526 99 41 (3 hat) Faks: [212] 519 04 21
Cağaloğlu / İstanbul

Mustafa Kutlu

HÜZÜN VE TESADÜF

DERGÂH YAYINLARI
Klodfarer Cad. Altan İş Merkezi No: 3/20 34122 Sultanahmet / İstanbul
Tel: [212] 518 95 78 (3 hat) Fax: [212] 518 95 81
www.dergahyayinlari.com E-posta: bilgi@dergahyayinlari.com

İçindekiler

Seyfettin'i Severdik / *9*
Mahzun Mücahit / *12*
Bir Şey Yap / *15*
Su Sesi / *18*
Uysallığın Lüzumu Yok İsyanın Sırası Değil / *21*
Masal ve Rüya / *25*
Tâciser'in Şiiri / *28*
Hikâye / *31*
Bahar Dalı / *34*
Yürüyen Hüküm / *37*
Aheste Beste / *39*
Kambur Hafız ve Minare / *45*
Hüzün ve Tesadüf / *52*
Karakoncolos / *60*
Dürbünlü Çiçek / *67*
Mevzu Derin / *77*
Uç Selahattin Uç / *84*

MAHZUN MÜCAHİT

SEYFETTİN'İ SEVERDİK

Çünkü birden ortaya çıkardı.

Herkes ondan yana bakar:

– Aa, Seyfettin gelmiş, derdi.

Bazen Amerika'dan, bazen Mançurya'dan gelirdi. Üzerinde Uzunçarşı'dan kaçmış bir parka olurdu. Parkasını Yusuf'a satar, karşılığında gülücükler alırdı. Gülücükler Erenler'in sarımtırak kubbesinden gül yaprakları gibi dökülürdü.

Hepimiz o alâmet sobanın çevresine, Seyfettin'in yanına sokulurduk.

– Ee, derdik Seyfettin, anlat hele...

Torbasında filimler, haberler, kitaplar, olmayacak arzular, patavatsız laflar, şakalar, fındık fıstık, en çok da Koska mamulü kuşlokumları olurdu.

İncecik parmakları, şeffaf bir yüzü vardı.

Kalkın sinemaya gidelim, Karababa Tekkesi'ne gidelim derdi.

Ne kadar adam tanır, ne kadar sokak adı bilirdi. Bir gün Kanlıca sırtlarında, ertesi gün Çukurbostan'da olurdu. Ara sıra fakülteye de uğrardı. Yalnızlıktan korkar, yalnız

yaşardı.
Cennet Bahçesi'nde oturmuş Nusretiye Camii'nin minareleri üzerinden Marmara'ya, Sarayburnu'na, beyaz gemilere doğru bakmıştık.
Derin bir melankoli her yanını sarmıştı.
Havada leylak kokusu, etrafta kimsecikler yok, ileride bir yaşlı adam bilmece çözüyor.
Şimdi, herhalde bana kalbini açacak diye bekliyordum.
Birer sigara içtik, sessizlik derinleşti.
Gerginliğe dayanamazdı, kırılgan bir ruhu vardı. Pişmanlıklarla dolu kavgaları, geri dönüşü zor küskünlükleri, acımasız kahkahaları.
Bütün bunlar o değildi.
Bütün bunlar benliğini törpüleyen hengâmelerdi.
O mahzun bir tebessüm idi. Bir demet menekşe idi. Yuşa Tepesi'ne doğru tırmanan bir gölge.
Mecrasını bulamamış, hangi denize dökülecceği meçhul bir dere.
Seyfettin'i severdik...
Çünkü çizgiden çıkan bir yanı vardı.
Biraz şairdi, Japon estamplarına, bitpazarı antikalarına tutkundu.
Naz çeker, gözyaşı siler, dert dinlerdi.
Kendisi için bir hayat kurmaya, onu başkalarından kıskanmaya, insanlarla arasına bir mesafe koymaya çalışmadı.
Tabiatıyla dağınık bir manzara arzediyordu.
Belki de Marmara Kıraathanesi'nin son atlısı idi.

Onunla birlikte yitip gitti.

Bu yazıyı apansız yazdım, çiçek açmış bir erik dalı gördüm, minibüste Neşet Ertaş'tan bir türkü dinledim.

İşte yine bahar geldi, ÖSS sınavından çıkan çocuklar caddelere dağıldılar.

Kırlangıç yuva yaptı, arkadaşlar Yeni Şafak'ta yazmaya başladılar.

Yusuf'un o kalın, uzun, kara paltosu eskidi.
Eteklerinde sigara küllerinden desenler oluştu.

Zor da olsa Beşiktaş Kayseri deplasmanından galip dönüyor.

Simit kaç lira oldu acaba?

Hilmi Oflaz neden gözükmüyor ortalarda?

Şu sardunya susuz galiba...

Hukuk'ta okuyan şu delikanlı âşık...

Seyfettin olsa sorardık...

MAHZUN MÜCAHİT

Kaç yıldır ondan haber alamamıştık. Neredeyse kayboldu̇ğuna inanacak, yasını tutmaya kalkacaktık.
Ama yas tutmak yasaktı.
"Öldü" demeye dil değil, gönül elvermiyor. Bir gün olup çıkageleceği düşüncesi, umudu, sönmeye yüztutan bir kıvılcım olsa da, kalbimizin derinliğinde saklı.

O gün hepimiz evin önündeki bahçeye çıkmıştık. Annem çamaşır kaynatmaya durmuştu. Ben ocağın altına odun taşıyordum.
Abdurrahman tahta atına binmiş, bir mücahit olup tavukların peşine düşmüştü.
Dedem eyvandaki sedirde her zamanki yerine oturmuş, karşı dağlara bakıp susuyordu.
Güneşli bir gün, etraf sessiz, arıların vızıltısı duyuluyor.

Birden rüzgâra bir gül kokusu karıştı.
Hepimizin başı doğudan yana döndü.
Ocaktaki alev titredi, Karabaş kulaklarını dikti.

Tandırdamının önünde oynaşan serçeler hep birden havalanıp kiraz dalına kondular.
Bulut güneşin önünden çekildi.
Nefesimizi tutup bekledik.

Annem yola doğru bir adım attı. Doğudan, ekin tarlalarının arasından bir toprak yol kıvrıla kıvrıla evimize doğru geliyordu.
Ben elimdeki odunları yavaşça yere bıraktım. Abdurrahman atından indi. Dedem bastonuna dayanıp dikildi. Aşağılarda, yola yakın yerlerde, sarı başaklar arasında bir kara karga sürüsü havalandı.
Karabaş kesik kesik havladı, hepimize ayrı ayrı baktı, sonra yola doğru atıldı.
Derken yokuşun başında bir karaltı. Gül kokusu ağırlaştı, nefes alamaz olduk.
Bir an annem çığlık atacak sandım. Ama o önce başörtüsünden fırlayan saçlarını düzeltip kulak arkasına attı. Sonra elini yumruk yapıp ağzına bastırdı.
Karabaş karaltıya varmıştı, havlaması sevinç iniltilerine dönüştü.
Annem artık kendini tutamayarak yokuştan aşağı koşmaya başladı. Abdurrahman tozu dumana katarak peşinden gidiyordu. Ben oracıkta donup kalmıştım. Gözlerimden yağmur gibi yaş akıyordu.
Neden sonra o karaltı, yani babam, Abdurrahman ve annem bahçenin girişinde sarmaştılar, birleşip bir yumak oldular. Karabaş bu yumağın etrafında bir o yana

bir bu yana sıçrıyor, neredeyse insan sesine benzer sesler çıkarıyordu.
Babam Abdurrahman'ı kucağına almış, yer yer kırlaşan sakallarını yüzüne sürüyordu. Üzerinde hâki bir kaput, ayağında yırtık postallar vardı.
Birden dedemin elini omzumda hissettim. Yerinden ne zaman kalkmış, yanıma ne zaman gelmişti. Dede torun birlikte bize doğru yaklaşan babama bakmaya başladık.

Babam sol kolu ile Abdurrahman'ı kucağında tutuyordu.

Sağ kol yerinde rüzgâra kapılan kaput.

Kolun nerde kaldı baba, dedim, sessizce...

Kolun nerde kaldı...

BİR ŞEY YAP

Bir şey yap güzel olsun... Huzura vesile olsun, rikkate yol açsın, şevk versin, hakikate işaret etsin.

– Güzellik karın doyurmuyor abi... İnsanlar iş, ekmek, özgürlük istiyor. Bunca yoksulluk var iken, nasıl gider gönül darlığı.

– Bir şey yap doğru olsun. İnsanları yalanın ve yanlışın bataklığına düşmekten korusun. Rüzgâra ve akıntıya kapılmasın; kırılsın lakin eğilip bükülmesin..

– Doğru iş yapanı, doğru konuşanı, dokuz köyden kovuyorlar. Adını unutup "Davut" diyorlar. "Ulan âlemin enayisi sen misin" diye aşağılıyorlar. Bir "doğru şey" onları engellediğinde, "Yok mu bunun bir ek yeri, yumuşak karnı" diye mızıldanıp huylanıyorlar. Bu "ek yeri"n keşfi için komisyonlar kurup dosyalar dolduruyorlar. Sonunda Davut'a doğru işaret parmaklarını sallayıp, gözlerini belerterek "Bak açarız dosyanı ha..." diye kısık bir sesle sesleniyorlar.

– Bir şey yap iyi olsun. Hizmetten, hürmetten, merhametten müteşekkil olsun. Kalpleri yumuşatsın; garibin, yolcunun, zayıfın derdine derman olsun.

– Bize hep, "İyilik yapma, sakın ha kemlik bulursun" diyorlar.
– Olsun sen bir iyilik yap at denize, balık bilmez ise Hâlık bilir...
– İyi de nerede o iyiliği yapacak olan, onlar hep güzel atlara binip aramızdan ayrıldılar.
– Sözüm sanadır, gidenler zaten gitmiş. Sen kanaatı gözet, mütevazı ol.
– Mütevazı olacağım ama, gerçek sanırlar diye endişe ediyorum. O zaman bizi bir köşeye itekleyip unutuyorlar be abi; çapsız, işe yaramaz, cirmi kadar yer yakar diyorlar. Diğerlerine omuz atıp, çelme takıp öne geçsem parsayı toplayacağım. Sen bizim ekmeğimizle mi oynuyorsun, sen bizim kimlerle dansettiğimizi biliyor musun? Burası kurtlar sofrası.
– Bir şey yap âdil olsun, haktan hukuktan ayrılmasın. Zalime haddini bildirsin, mazlumun payını versin.
– "Hak değirmende" diye bir söz var, işitmedin mi? Hukuk güçlünün yazdığı bir kitap. Para kimde, güç onda.
– Hak yerini bulur ve elbette hak gelince bâtıl zâil olur.
– Ben de şunu diyorum, "Hamama giren terler ve oyuna katılan kol sallar". Kanı da var, canı da var ama hamsi kurban olmuyor. Hakkı tutup kaldıracak derman nerede bizde?
– Çabuk parlayan çabuk söner, sabr ile elbet olur koruk helva.
– Abi senin anlattıkların notlu izahlı atasözleri sözlü-

günden seçmeler. Bu sözlüğün pek çok nüshası var ama, kullanımı ilkokuldan öteye geçmiyor. Sen bize nasihat vereceğine, biraz harçlık versen daha iyi..

– İnsanlar ne zamandan beri bu hale düştü?

– Böyle gelmiş, böyle gidiyo... Tarih dede öyle diyo.

– Olur mu hiç. Tarih insanlar ibret alsınlar diye yazılır, okutulur.

– Biz tarihi savaşların, kıyımların hikâyesi olarak dinledik. Hükümdarlar birbirini boğazlıyor, ortalık kandan geçilmiyor.

– Bir şey yap barış olsun. İnsanlar kin ve nefretten uzaklaşsın. Bombalar patlamasın, çocuklar ölmesin.

– Ohooo, bana neredeyse dünyayı düzelt diyorsun...

– Öyle.. Hadi bir şey yap..

SU SESİ

Bu minik çeşmeyi vaktiyle bir sahibü'l-hayrat bodur minareli mescidin bahçe duvarına yaptırıvermiş.
İnsanın az, suyun bol olduğu zamanlar... Yıllar yılı mescidin cemaati, mahalle sakinleri, genç ihtiyar, çoluk çocuk, suyunu içip sahibü'l-hayrata dua etmiş. Garibe, yolcuya su vermiş minik çeşme; küçümen yalağından sokak köpekleri, kurt-kuş, börtü-böcek faydalanmış.
Yalak ayağından çıkan su bir ark ile mescit duvarının altından geçip, küçük bahçedeki dutları, mürdüm eriklerini, zerdali ve leylakları suluyormuş. Duvar dibindeki otların kuytuluğuna bir kirpi ailesi yuva kurmuş. Tunç lüleden gürül gürül, serin serin akıyormuş su. Minik çeşmenin duası bu su sesi kisvesinde geceler boyu sürer, fecirle birlikte buna bülbüllerin âhengi katılırmış.

Zamanla insan çoğalmış, su azalmış.
Sağdan soldan her ne kadar "Suya dizgin vurulmaz arkadaş" itirazları yükselse de, tunç lüleyi çıkarıp yerine

bir musluk takmışlar. Böylece su etrafına kümelenen kalabalık tarafından daha bir itinayla kullanılmaya başlanmış; ihtiyacı olan kabını doldurmak için bazen sırasını bekler olmuş.
Varsın beklesin.
Yine o minik çeşme o mahalle halkının ve o yana yolu düşen garibin, yolcunun kurumuş dudaklarına şifa oluyormuş ya...

Zaman da su misali akıp gidiyor güya.
İnsanlar iyice çoğalmış.
Nerde çokluk orda güzellik hani.
Bir gün çiğ süt emmiş birisi çeşmenin tunç musluğunu çalıp satmış.
"Kim bu nâmert" diye mahalle halkı çok aramış, bulamamış. İşin kötüsü, mertlik elden çıkıp nâmertin sayısı artıvermiş.
Çeşmeye musluk dayanmıyormuş. Çalan-çalana. Derken işi kökten çözmeyi seven birileri, lüleye bir tahta kazık çakıp çeşmeyi battal hale sokmuşlar.
Suyun sesi kesilmiş; börtü-böceğin, garibin, yolcunun boynu bükülmüş.
Cevat işte tam bu sırada devreye giriyor. Aslında çulsuzun teki, altı-üstü bir berber kalfası. "Ben takarım musluğunu, yeterki suya dizgin vurmayın, mahallemizin üzerinden dua eksik kalmasın" diye dikilmiş.
Çok bilmiş, mal biriktirmiş, eli tutan, dişi kesenler "Yahu Cevat yapma-etme, bu iş böyle gitmez, bu çeşmeyi

unut artık" demişlerse de Cevat umursamamış.
Musluğu çalıyorlar, kırıyorlar, Cevat yeniliyor. Bir musluk, beş musluk, on beş musluk... Cevat geri adım atmıyor.
"Ne yani" diyor, "Nâmertlik aldı yürüdü diye, mertlikten vaz mı geçeceğiz?"
Mahalle halkı "Aşkolsun Cevat'a" diyor ama bir yandan da kıs kıs gülüyor. Akla ziyan bir iş ki sormayın...
Cevat gecenin bir vaktinde yahut sabahın seherinde minik çeşmeye varıyor, sağını solunu silip süpürüyor, yalağında biriken su ile mescidin bahçesindeki ağaçları suluyor. Güller, bülbüller, duvar dibindeki kirpi ailesi, gökte mehtap, yerde yaprak o sessizlikle şarıldayan suyun sesine dem tutarak yine dua ediyorlar.
Kırıyorlar musluğu, alıp gidiyorlar... Cevat yenisini takıyor. Hiç tınmıyor. Mahalle halkı ne yapıyor bu arada, olup bitene ne diyor?..
Hadi onu siz bulun. Bulamazsanız böyle bir çeşmeden su içtiğinizde suyun sesini dinleyin, o size söyler...

UYSALLIĞIN LÜZUMU YOK İSYANIN SIRASI DEĞİL

– Peki ne yapacağız yani, bu sürekli kumda oynama vaziyetinde bir değişiklik olmayacak mı? Bir sigara molası verdik, neredeyse paket bitecek. Başlasın filmin ikinci yarısı, yerimizi bulalım, ölecek miyiz, kalacak mıyız anlayalım. Bilelim nedir oyundaki rolümüzün kıymet-i harbiyesi; ya batalım, ya çıkalım...

– Yooo... O kadar kolay değil aslanım. Sen de hop demeden hoplamaya kalkıyorsun. Dur bi dakka, sabret, dokuz ay nasıl bekledin. Sabrın ne menem bir şey olduğunu anla.

Önce bir bak bakalım gördüklerin neyin nesidir? Şu şakaktan akan kırmızı şey kan mıdır, ketçap mıdır? Önyargılı olma dendi ya bir kez; yolunca gayret göster, rengine, tadına, kıvamına bakmakla bilinmez. Yanında her vakit bir deney tüpü taşıyacaksın dendi ya hani, koy biraz içine şu şüpheli mayiden, götür bir güvenli laboratuvara, al bir rapor, bilimsel olsun.

– Ama bilimsellik konusu tartışılıyor, verilen raporlar birbirini tutmuyor.

– Olabilir. Konu bir kere gündeme alınsın, demokratik tartışmaya açılsın, sivil toplum kuruluşlarının fikri sorulsun, yapılcaksa doğru dürüst bir gösteri yapılsın. Sabırla dinle sana ulaşan sözleri, sesleri. Kedi miyavlaması mıdır, kuş cıvıltısı mıdır, insan sesi midir? Eğer insan ise kadın mıdır, erkek midir; yaşlı mıdır, genç midir, cahil midir, okumuş mudur, çiğ midir, olgun mudur, bak nasıl çatallanıyor sorun, dal-budak salıyor. Sonra şüphe et birazcık, ya bu meret bir bant kaydı ise, ya montaj, dublaj yapılmış ise, ya bir ajitasyon, düpedüz provakasyon ise... Dokundum dediğin ceset bir insan mıdır, bir manken midir, sıcak mıdır, soğuk mudur, asıl mıdır, yedek midir, güzel midir, çirkin midir, soylu mudur, soysuz mudur, suçlu mudur, suçsuz mudur, bizden midir, onlardan mıdır, iyice düşün, hatırlamaya çalış, yanılmış olmayasın, insan niyetine bağrımıza bastığımız kaç mahlûk tosbağa çıkar bilirsin. Bilirsin, bazılarına dokunmaya hiç gelmez, ısırıverirler. Oysa ısıracak köpek dişini göstermez denilmiştir.

– Hayır düpedüz bir insandı o. Hatta az önce bol sarmısaklı bir işkembe çorbası içmişti, ince kıyım şirdenden. Üstüne de su muhallebisi istemişti ya, "muhallebi kalmadı, sütlaç verelim" demişler de, "sütlaç kalsın" diye cevaplamıştı.

– Ohoooo... Yine senaryo yazmaya başladın. Bari bir de soda içir şu rahmetliye de geğirtisini duyalım. Sarmısakmış, hıh... Senin aldığın koku bu çetrefil meselede bu kadar olur. O nezleli burnunla kokla bakalım hava-

yı, ne kokuyor şimdi, mazot benzin karışımı bir şey mi, yoksa tereyağlı birbuçuk iskender mi? Kokuyu duyduğun anda aç mıydın, tok muydun, ayık mıydın sarhoş muydun?

– Bi dakka demagoji yapmayalım, ben ömrümde ağzıma içki koymadım..

– Olsun her ihtimali hesap etmek zorundayız.

– O sırada zinde miydin, yorgun muydun, iyi miydin, kötü müydün, gerçek miydin, yalan mıydın...

– Tadını kaçırdın ama, bu soyutlamalarla nereye varabileceğimizi sanıyorsun sen?

– Varılacak bir yer var da biz mi varamıyoruz yani.

– Senin amacın bizi burada böööyle, eli kolu bağlı bir biçimde, ağzı mühürlü bir biçimde, gözleri görmez, kulakları duymaz, burnu koku almaz, dokunma duyusu kaybolmuş, aklı dumura uğramış, dünü yok olmuş, bugünü kararmış, yarını hiç olmayan bir umutsuz durumda tutmak galiba.

– Abartıyorsun, böyle bir niyetim yok, ben sadece seni uyarıyorum.

– Bu ne biçim uyarma be kardeşim, çevir kazı yanmasın.

– Peki... Demek beni küçümsemeye başladın, hadi git o zaman, uysallığın âlemi yok, çek bayrağını yürü... Yürü hadi...

– Yürüyün arkadaşlar, yürüyün...

Yürüsenize ulan, nereye kayboldunuz... Yoksa hiç yok muydunuz?

Peki ben nerdeyim? Var mıyım, yok muyum? Gerçek miyim, değil miyim? Asıl mıyım, imaj mıyım, cevher miyim, âraz mıyım, kök müyüm, gövde miyim, yaprak mıyım, meyve miyim, ağaç mıyım, orman mıyım, fert miyim, cemiyet miyim, neyim?

MASAL VE RÜYA

Şiir söylenir, masal dinlenir diyorsunuz ama bunlar eski günlerin lafları. Hatta şarkı için de "okumak" tabir edilirdi ya, bu diskuru muhafaza ederek bir nevi "hava" estirmek isteyenler hâlâ kullanıyor.

"Okumak"ın "davet" mânası da var; Anadolu'da düğüne davet için "okuntu" gönderilir, bilirsiniz.

Çocukluğumuzda bizi masallarla uyuttular.

Sonra, gün geldi bizatihi masalın saçma-sapan bir şey olduğu, başta çocuklar olmak üzere kimselerin "masallarla uyutulma"ması gerektiği üzerine vurgu yapılmaya başlandı. Bir şarkıcı böyle bir şarkı okudu, epeyce meşhur oldu.

Masallara düşman oldular, folklor ölmüştü, şifalı bitkiler "kocakarı ilacı" diye alay konusu edildi.

Sözün özü eski dünya, eski günler pılını pırtısını toplayıp hayatımızdan çekip gitti. Geriye dönüp bakmak günahtı sanki, sanki biri gayrıihtiyarî geriye dönüp baksa taş kesilecek, donacaktı. Bu da oldu, İsmet'in dediği gibi "kayıtlara geçti". Neredeyse geriye dönüp bakanlara "gerici", sürekli ileriye bakanlara "ilerici" di-

yeceğim ya, çok safdil bir niteleme olacak bu. Siyasi söyleme yuvarlanan bu ifadeleri burada bırakalım.
Masallara dönelim, kocakarı ilaçlarına, leyleklere, kırlangıçfırtınasına, nazar boncuğuna, tavşan ayağına, mart dokuzuna, su değirmenine, yediveren gülüne, yahut şu Çin atasözüne:
Ay büyümez ise küçülür...
Masallara dönelim ki çiçekler koksun, su şırıldasın, bülbül ötsün. Yahu sadece şu "bülbül" için göze alalım bunu, lütfen.. Bu parmak kadar kuşun asırları doldurup gelen bir sesi vardı, binlerce sayfaya yayılmış maceraları vardı. Gül ile olan sergüzeşti kaç kalbin kanamasını dile getirmişti.
Şu yaşadığımız günlerde hiç bülbül göreniniz var mı? Bülbülün sesini duyanınız var mı? Dudaklar müstehzî kıvrılarak gülümsüyor, görüyorum, "Bırak ulan şimdi şu bülbül tantanasını, şurda sayısal loto dolduruyoruz" diyorlar. Sayısal loto ile hızlı tirenin, Kissinger ile Uzay Yolu'nun, petrol fırtınası ile internetin ne farkı var?
Asıl fark şurda: Eski dünya dediğimiz şey bir çam kozalağıdır, yeni sağılmış süt kokusudur, çimen yeşili ve yün kuşaktır. Bu nedir? Bu hayattır. Masal ile, rüya ile, dua ile irtibatı olan şeydir.
Keloğlan padişahın kızını alır. Şaşılacak bir şey yoktur bunda, sevimli bir taraf vardır. Henüz ozon delinmemiştir, borsada yükselen kâğıtların ne mânaya geldiği bilinemez.

Masal çocuğun kulağına hayatın hikmetini fısıldar. Bunun bilimsel bilgi ile uzaktan yakından ilgisi yoktur. Bu bülbül sesi, su şırıltısı, bulut gülümsemesi, kuzu melemesi gibi bir şeydir. Uğurböceğinin parmak uçlarında gezinip gezinip aniden uçmasıdır. Hayat dediğimiz şey ise zaten kuzukulağı, patlangaç mısır ve reçel kavanozundan oluşmuştur; tadılır, anlaşılır.

Masal, hayatı uykuya taşır. Çocukların gözleri pembebeyaz anne yüzlerine baka baka kapanır. Hayatın uykudaki boyutunda rüyalar başlar. Uykudan önce, uykudan sonra diye bir şey kalmaz. Zaman yekpare bir çayırlık gibi uzanıp gider. Çayırda genç taylar, tazılar, ceylanlar, ibibikler, derecikler ve çocuklar bi koşu tutturur. Böyle rüyalar gören çocuk uyandığında pencereye gider. Dışarda rengarenk bir yağmur, bulutlar ağaçlarla sarmaş-dolaş.

Masallara boşverdiğimiz günden bu yana rüya göremez olduk. İp koptu, zaman uçtu, hayat köşe-bucak bir yerlere saklandı. Uykularımız kâbuslarla donatıldı. Aydınlık bir yüz gördüğümüzde ilk aklımıza gelen cümle "Sırıtma lan" oluyor.

TÂCİSER'İN ŞİİRİ

Oğlum şöyle donat şu masayı yahu, getir işte ne varsa, iyisinden, en gralından, işinizi ben mi tarif edecem ya.. Masa bizim, gece bizim, öyle mi Sıdkı?
Öyle Remzi abi...
Yahu yanımıza bir avrat oturttular, söz yok, neşe yok... Bak şimdi kızım, ben sana ne diyim. Yani gendimi nasıl tarif ediyim. En iyisi sen iste, ağzını doldur iste, çekinme ya... Kat, yat, araba, daşlı yüzük... Ha...

Siz en iyisi bana bir şiir okuyun.

Hıı, lan Sıdkı ne diyo bu ya.. Bak kızım.. Şimdi bak.. Senin adın neydi?
Tâcıser.
Aboo.. Yoh muydu daha garışık bi şey? Demek şiir istiyon. Olur, veririk.. Nasıl olsun. Yoğurtlu, sade...
İçinde bir kuş olsun, sarı saçlı bir kız çocuğu olsun, bir de dere..
Remzi abi, yat ağır gaçtı biraz, sen şunu bir Tofaş arabaya indir, anlaşın...

Dur oğlum, pazarlığı kavuşturacağız, lakin mevzuyu anlayamadık. Hanım bizden şiir istiyor. Şiir mi? He ya. Ne şiiri. İçinde guş olan bir şiir. Eee, ver gitsin.
Yahu manyak mısın nesin. Şiir nedir, sen anladın mı da ver gitsin diyorsun.
Anlamaz mıyık abi, biz de çok yol gördük.
Sen aldırma ona kızım, hanzonun tekidir. Sen şimdi bir daha söyle, ne istemiştiniz?

Bir şiir, içinde bulut olsun, yağmur olsun, fesleğen ve bademşekeri de olsun.

Ohooo Hacıbekir'e kadar uzanacağız desene.
İçinde rüzgâr olsun, anne olsun, dua olsun.
Dur şimdi... Şimdi dur. Şurada günahın orta yerine bağdaş kurmuşuz, duayı karıştırma. Ben en iyisi sana bir ihale alayım, şöyle kıyak bir harfiyat işi, yahut kanal, istersen otoyol bile alırım. Yeter ki dilin dönsün...
Otoyol biraz lüküs kaçmıyor mu Remzi abi.. Şöyle mazbut bir şey versen, kibar bir dükkân meselâ...
Lan ne gadar boşboğazsın Sıdkı, bakalım bayan dükkân istiyo mu?

Ben şiir istiyorum, içinde gitmek olsun, uçmak olsun...

Başka ne olsun?
Aşk olsun...
Tamaaam. Şimdi toruma düştün. Sıdkı duydun deel mi,

aşk istiyo... Olur güzelim, istediğin aşk olsun. Aşk olsun Remzi abi.. Ossun, aslanım ossun... Aşk olmadan meşk olmaz, galh şööyle bir gıvırtalım önce, gurtlarımızı dökelim.. Heeey oğlum, çalgıcı, gardaş.. Bahele, bi gasab havası vur be goçum... Hadi Sıdkı...

Eee, hani benim şiirim...
Şiir geliyo anam, geliyo... Bekle biraz.
Bekledik bekledik geldi şiir.

Anne burda işler iyi
Ser veriyon sır alıyon
Merak etme beni gayrı
Ar veriyon yar alıyon
Bu nasıl bir alış-veriş
Anlamıyon anlamıyon...

HİKÂYE

Bunu beklemiyordum. Sigara almaya girdiğim kuruyemişçi "Altılı kaç para veriyor abi" diye sordu. Çakır gözlü bir oğlan, yirmi küsur yaşında. Bu ne laubalilik dercesine baktım yüzüne, hiç fütur getirmedi. Sıcak leblebi kokuyordu dükkân. Dışarıda ayaz. Paltolar, yün başlıklar. Biri omzuma çarptı, o bana, ben ona baktım. Dalaşabilirdik, lakin rüzgâr kavi, iş acele, üstelemedik. Emlakbank yuvamızı yapıyor, afişlerin sanat seviyesi yükseliyor, Yıldız Hanım da banka reklâmına çıkmış, sağduyulu bir reklâm. Ancak bizim kooperatifi Berber Selahattin yürütüyor. Berber işi kaptı. Kapmak-kaptırmak fiillerini ne tuhaf kullanıyoruz. Bi kaptırdım yokuş aşağı, ibre yüzseksene vurdu. Veya, bir kaptırdım herife, çanta bir yana, gözlük öte yana. Şu taksiti yatıralım, iş acele. Memure kaş çattı. Saçları kızıl-kahve. Boyalı. Herkes saç boyamaya durdu. Kadın-erkek. Burhanettin de gençlik aşısı yaptırmış. Böyle bir şey vardı, tâ eskiden, Macar doktor Anna Aslan. Hayat mecmuası resmini basmıştı. Dolar yükseliyor, iş acele. Yarım ekmek, döner yedim. Bir de kola. Kola soğuktu,

bademcikler şişerse sen seyret. Kooperatifin hesapları ibra edilmedi. Kavga-dövüş. Hükûmet komiseri kalkıp gitti. Selahattin üyeleri yatıştırmak için yumuşak bir nutuk attı. Bir üye "Yedin bizi ulan, yedin" diye kafa tuttu. Adamı zor zaptettiler. Otobüs nihayet geldi. Kaç zamandır buradayız, buz kestik. Doluştuk, ayaktayız. Yanımdaki şişko geğirdi işte. İşkembe çorbası içmiş, bol sarmısaklı. Yüzümü buruşturdum. Adam farketti. Dik dik bakıyor. Siz olsanız ne yaparsınız. Ben ilk durakta indim. İş de acele. Biraz yürüdüm. Doğu bloğundan kanlı-canlı kadınlar, siyah poşetlerini şişirmiş, ter içinde yürüyorlar. Birkaç işportacı çocuk iç çamaşırı, losyon falan satmak istiyor. Kadınlar çocuklara bakmıyor bile. Bir adam, köşede, ayakta, ilan dağıtıyor. Kaşkolunu kulaklarına sarmış. Ben de aldım. Üçüncü hamur kâğıda basılmış bir el ilanı. Bir konfeksiyon mağazası, ucuzluk yapmış. Krokide yeri gösteriliyor, arka sayfada fiyatlar. Gömlek yediyüz elli, pantolon bir milyon ikiyüz. Bir tombalacı, bir boyacı, bir dilenci geçtim. İki işçi yol kenarına park edilen arabadan bir boy aynası indirdiler. Ayna önümden geçti. İçinde bir an kendimi gördüm. Büzülmüş bir adam. Şapka da iyice eskimiş, rengi atmış. Böylelerine emekli kuyruğunda raslanır. Emekli kuyruğunda ölenler oluyor. Çocuklar tiner çekiyor. İstanbul'da altı bin sokak çocuğu varmış. İş acele, otobüs yok. Hava soğuk, yorgunum. Şehir etrafımda uğulduyor. Midem kabardı. Keçi eti miydi yediğimiz. Kola yerine çay içseydim keşke.

Bir kahveye girdim, hiç farkında değilim, büyük bir lokal, bilardo oynayanlar falan var. Ocak ne yanda acaba, garsonu gördüm. Ak saçlı bir garson, yüzüme bön bön baktı. Sandalyeye çöktüm, şapkamı masaya koydum. Biri "Merhaba" dedi. O da benim gibi yıpranmış. Başımla selamını aldım, sonra başka bir yöne doğru baktım. Yüzüne baksam, bana hayatını anlatacak. Çay geldi, sıcak, kokulu, bir fırt çektim, sanki damarlarım genişledi. Yıprandık be...

Şu merhaba diyen adam koluma dürterek (işte bir huzursuzluk sebebi) "Nerelisin efendi" diye sordu. Sarı dişleri dökülmüş, yüzünde onbeş günlük kırçıl sakal, üstelik gülümsüyor.

Çayı içtim ya, demek ki gevşemişim "Şebinkarahisarlıyım" dedim.

Gülümsemesi genişledi, birden dinceldi sanki, bir sigara yaktı, bir de bana tuttu. "Ben de Suşehri'ndenim efendi, hemşeri sayılırık"...

Şimdi yanaşacak, kulağı da az işitiyor galiba. Kim bilir neler anlatacak? İş de acele...

Aman be... İşine de, acelesine de... Anlat hemşerim anlat, önce şu Değirmenci Halil'in hikâyesini anlat.

BAHAR DALI

Adam elinde bir bahar dalı tutuyordu.
Arabaların arasından geçip, kalabalığın arasına karışmıştı. Kalabalık işe, alış-verişe, maça, mitinge gidiyordu. Gökte kuşlar uçuyor, bulutlar yüzüyordu. Güneş ne güzel açıvermişti, bir beyaz zambağın maviler arasından çıkması gibi. Rüzgâr denizi hafifçe okşuyor, birkaç dalga, birkaç köpük kendi aralarında oynaşıyordu. İriyarı bir görevli kalabalık arasında yürüyen adamı seçti, durdurup karşısına geçti:

– Niye kırdın lan bu dalı?
– O dal değil, el, dedi adam...

Görevli dala baktı, dal yoktu. Bu defa adamı tepeden tırnağa süzmeye başladı. O kadar süzdü ki, gözlerinde adamın tuzlu tortusu kaldı. Bayağı gözleri yaşardı görevlinin. Tedirgin olmuştu, kimse görmüş müydü acaba gözlerini. Koca adam ağlıyordu. Bahar dalı bu, ne yapacağı belli olmaz. Adam görevlinin elini sıktı.
– Hoşçakal, dedi ona. Bir dahaki sefere beni de al yanına.

Görevlinin yüzünde acı bir tebessüm. Bir akasya dikmeyi kurdu avlusuna. Adam, elinde bahar dalı, bir kavşakta ayrıldı kalabalıktan. Köşeyi dönerken kadınla az daha çarpışayazdı. Kadının elindeki paket sayısı azdı, ama yine de usulünce serpiliverdiler yere. Tıpkı filimlerdeki gibi. Birlikte zarifce eğilip, toplarken paketleri, adam:

– Reklâm oldu galiba, dedi. Kadın:

– Zararı yok, alışkınım, böyle bir sahnede tanışmıştık eşimle, diye verdi cevabını. Bahar dalı ikisinin arasında duruyor, seyirci "Ne olacak şimdi?" diye soruyordu.

Yönetmen:

– Kaldırın şu dalı aradan, diye kükredi.

Adam ağır ağır uzaklaştı oradan. Geride solgun bir imaj kalmıştı sadece. O gece rüyasında adamı gördü yönetmen. Ter içinde uyanırken esefle "Tüh, kaçırdık..." diye mırıldandı içinden.

Adam yüksek binaların, pahalı mağazaların, tünel ile taramvayın, istek şarkıların arasından geçti. İki fuar, bir sergi dolaştı. İş aradı, işçilerle karşılaştı. Bir öğrenci eylemine katıldı, birkaç slogan attı.

Rehavet çökmüştü üzerine, dala baktı, "Yorduk garibi" dedi kendine. Gelip geçtiği yerler, insanlar etrafında bir hâle, bir büyülü buhur dalgalanıyordu. Cümle mahlûkat gerinerek sanki uyanıyor:

– Allah, Allah... Ne oluyor? diye birbirine soruyordu.

Adam dalı en nihayet bir çocuğa verdi.

Çocuk dalı, dal çocuğu kucakladı.

Ortada ne dal, ne çocuk, ne el kaldı.

Adam, memnun, mesut, dudaklarında bir ıslık, çekip gitti.

– Kim bu adam ya...

YÜRÜYEN HÜKÜM

Kimin hükmü yürüyor?

Ney ve tamburun, fırça ve tezhibin, kemanların, çizgilerin, bestelerin hükmü değil herhalde. Bunlar yürüyen hükmün geçtiği mekânları süslüyor, zarif esintiler, âhenkli görüntüler sağlıyor. Göl kenarında bir otel yapılıyor, kurt-kuş, börtü-böcek pılını-pırtısını yüklenip kaçıyor. Duru suya katran karışıyor, balıkların feleği şaşıyor. Sonra bahçe mimarları, dekoratörler sökün ediyor. Yürüyen hüküm gereği duvarlar reklâmı güçlü bir boyanın rengine boyanıyor; zemine o kelebek gözlüğü burnuna düşen kadidi çıkmış dazlak ihtiyarın son buluşu sentetik halılardan döşeniyor. Armatürler yeniden dizayn ediliyor, venüsten aşırılmış bir parıltı muslukların ensesinden fışkırıyor.

Dünya küçüldü artık, hepimiz biliyoruz. Hayret, neredeyse bir köy oldu. Bu küçümen köyün bir adımda ulaşılan öteki ucundan, artık bulunması fermana mahsus bir istakoz cinsi canlı canlı mutfağa taşınıyor. Maymunların beyni çıkartılıyor, katır dili, cambaz ayvası, kirpi oku, yılan tavası, yassı-massı bir şeyler hazırlanıyor.

Türü tükenmekte olan kuşların tüyü yolunuyor. Çifte yataklar büyüye büyüye bir halı saha genişliği kazanıyor, tarihin derinliklerinden atlas yorganlar, diba çarşaflar, zümrütlere bulanmış gece lambaları çıkarılıyor. Uzay teknolojisi cep telefonu ile işini ve eşini arayanlara bütün imkânlarını sunuyor. Otelde istihdam edilmek üzere cins-i latif cinsinden, her deri ve renkten isteklilere güzellik yarışmaları yapılarak istikbal hazırlanıyor. İstikbal, şu mabadı kavanoz olan dünyada arabı gülenleri sırıtarak kucaklıyor. Koyu takım elbiseli, papyon kravatlı, ayakkabıları cilalı beyler; kollarında tüyden hafif sevgilileri ile Limuzinlerin kapılarına doğru yürüyüş dersi aldıklarını belli ederek yürüyorlar. Galiba opera dinleyecek veya bale seyredecekler.
Otel, gecenin onuruna karşı bütün ışıklarını yakmış, şu küçümen köyün alâmet-i farikası olarak dikiliyor.
Kimin hükmü yürüyor? Bu sahneyi kim tasarladı? Kim aldı bu kararı? Bu asfaltlardan kimler geçecek, bu yataklarda kim yatacak?
Şair mi? Filozof mu? Silahına sarılıp sipere uzanmış yatan asker mi? Şalteri indiren işçi, önünü ilikleyen bölge müdürü mü? Çoban veya gardiyan mı?
Nerede olduğunu kimselerin bilmediği düğmeye kim basacak?
Bu beyhude soruları kim soruyor?
Vâiz nerede?
Nerede hesap pusulası? Çimenler üzerinde parıldayan gözyaşları kimin?

AHESTE BESTE

Zerdali dalında kızarıyor. Mavi gökte yaz güneşi, ağustos böcekleri bitmez-tükenmez şarkılarını sürdürüyor. Bu şarkılar sürdükçe kızarırmış zerdali. Ağaçların dibinde bir derecik şırıldıyor. Nanelerin, yarpuzların, kekiklerin yaprakları suya eğiliyor. Derecik bu kokularla yüklenip, değirmen arkına doğru çayırda bir ceylan gibi akıp gidiyor.

Zerdali ağaçlarının altı baştan başa maydanoz, baştan başa reyhan. Arada bir Aladağ'ın eteğinden ufak bir esinti geliyor, salınıyor zerdali dalları, bir ikisi sarı sarı düşüyor yeşilliğin ortasına. Yeşilliğin ortasında sarı benekler açılıyor...

Dutkuşları, sığırcıklar, alakargalar dallar arasında cirit atıyor. Atmacanın çığlıkları bir yaklaşıp, bir uzaklaşıyor.

Aksakallı dede yüzünde bir gülücük, kucağında bir torun, merkebine binmiş aheste beste geliyor. Oğlan çocuğu ikide bir tombul yumuk elleri ile merkebin kulaklarına uzanıyor. Merkep her bir dokunuşta tatlı tatlı titretiyor kulaklarını.

Değirmen arkı nane kokulu suyunu etrafına eleğimsemalar püskürterek tahta pervaneye boşaltıyor. Pervane dönüyor, kayışlar gıcırdayarak dönüyor, taşlar dönüyor; yüzü una belenmiş değirmenci taşların, kayışların dönüşüne uydurmuş kendini, bir o yana bir bu yana gidip geliyor. Tekne doluyor, un çuvalları doluyor, değirmenbaşının ulu çınarı toprak damın üzerine serin gölgeler uzatıyor.

Kabarıp bele vurmuş, pembe çiçeklerini patlatıp gövermiş korunga tarlasının ortasında, omuzda kürek, ağızda bir neşeli türkü bir delikanlı yürüyor. Paçalarını sıvamış, çıplak ayaklarıyla gezinen delikanlının terli ve parlak perçemleri alnına yapışıyor. O yürüdükçe tarlanın hışırtısı bir uçtan ötekine yayılıyor. Korungaya yuva yapmış tavşanlar, bıldırcınlar, yavrularını peşlerine takıp sağa sola savuşuyor.

Çitin üzerinden aşan asma kabakları koca yapraklarını, yılankavi gövdelerini, gitgide ağırlaşan meyvelerini büyütüyor. Domatesler olgunlaşıyor, incirlerin yanağından bal damlıyor, dutlar dibine dökülüyor, mürdüm eriklerinin lacivertten mora doğru giden renkleri buğulanıyor.

Çocuklar böğürtlen topluyor yol kenarında. Elleri ağızları böğürtlen kokuyor. Gözbebeklerinde böğürtlen parlaklığı.

Servi kavaklar nazlı nazlı salınıyor, salkım söğütler saçlarını ırmağın suyuna uzatıyor. Su sığırları iri gözlerini açа açа bataklığın serin sularına yayılıyorlar.

Öküzler geviş getiriyor. Yamaçlarda keklikler kesik kesik ötüyor.
Değirmen önünden fırlayan bembeyaz bir fino, merkeple gelen dedeye doğru bir koşu tutturuyor. Dedenin kucağındaki çocuk köpeği görünce ellerini çırpıp neşeli çığlıklar atıyor. Gökyüzünde pamuk atığı gibi dalgın dolaşan bir iki bulut eğilip aşağıya bakıyorlar. Dede kasketini çıkarıp korunga tarlasını savuran delikanlıya sallıyor. Delikanlı küreği kaldırıp dedenin selamını alıyor. Böğürtlen toplayan çocuklar su kuşlarının, tırtıllar kelebeklerin, dağ lâleleri köstebeklerin, yalnız ardıçlar kınalı kayaların, ibibikler leylâkların, toprak damlı evler minarenin, çakıl taşları alabalıkların, tozlu yollar karıncaların selamını alıyor.

Akrep bir böcektir, yelkovan bir kuş.
Bu böcek ve o kuş da cemaata katılıyor.
Neyin ne olduğu böylece apaçık anlaşılıyor.
Görüldüğü gibi bir yanda sulh, öte yanda sükûnet...

HÜZÜN VE TESADÜF

KAMBUR HAFIZ VE MİNARE

Bir çift sürmeli göz aşağıdaki kiraz dallarının, kırmızı kiremitlerin, horoz ve çocuk seslerinin, ihtiyar iniltilerin, genç adımların, İpragaz arabasının, patlıcan tavanın, veresiye defterlerinin, kiracıların, berberlerin, bulutların, kuşların, heveslerin, vaatlerin arasından sıyrılıp geçti.
Kambur Hafız'ın midesi bulandı, gözlerini sis bürüdü, boğazı kurudu, yumruklarını sıktı.
Bunca yıl çektiğim acı yeter dedi içinden.
Madem dönüp bir kez olsun bakmıyor, bundan geri bana yaşamak haram oldu.
Böyle söyleyip dinimizin yasakladığı bir işi işledi.
Kendini minareden aşağıya bıraktı.
Beyaz el örmesi takkesi uçup kiraz dalına takıldı; kamburu koynunda düştüğü yerde kaldı.

– İşte böyle Hafız Ali, hikâye böyle bitiyor, oku dedin okuduk.
– Yani şimdi bu, bu hikâye beni mi anlatıyor?
– Yok canım, nereden çıkardın?

– Adam kambur, üstelik hafız, hemi de benim gibi müezzin.
– Olsun. Yeryüzünde bir tek sen misin Kambur Hafız olan. Kim bilir kaç bin tane vardır. Hem sonu sonu bir hikâye bu, uyduruk bir şey.
Ali bir elini alnına dayadı, yüzü bulutlanmıştı, öteki elini yumruk yaparak kasıldı, tırnakları neredeyse avucunun içine gömülecekti.

Bir sessizlik oldu.
Kahveyi gölgeleyen çınar dalları arasında bir iki serçe cıvıldadı.
– Bu hikâyeyi kim yazmış?
– Mustafa Kutlu diye biri.
– Nerde eğleşir bu adam?
– Bilmem, İstanbul'da galiba...
Ali kalktı. Suratı iyice asılmış, sesi çatallanmıştı. Yarı-buçuk bir "Eyvallah" çekti, kamburunu sırtlayıp yürüdü.

O gidince kahveyi geren teller gevşedi. Tavla şakırtısı, Kral TV, çay buğusu, sigara dumanı ve uğultu yerine yerleşti. Ötekiler kalkıp Orhan'ın yanına geldiler.
– Ne diyor?
– Yok bir şey.
– Hele anlat canım, sürmeli meselesi değil mi?
– Yahu bilmiyorum, şu kitapta bir hikâye var "Kambur Hafız" diye. Birileri seni yazmış, her bir sırrını bir bir

anlatmış, şeklinde bunu fişteklemişler. Eh ne de olsa mahalleden arkadaş, ilkmektepte aynı sırada okumuştuk. Geldi, sordu, "Nedir?" diye. Ben de okudum.
– Bunun sonu kötü aga. Sürmeli bitirdi bunu.
– Yaaa... Kara sevda olacak fukara.
– Bırakın şu kamburu yav, "İbooo, şuradan bi okey takımı ver".
– Nesine oynuyoruz?

Kambur Hafız öğle ezanı için minareye çıkınca bir tuhaf oldu. Aşağıda çiçek açmış kiraz ağaçları görüyordu. Bembeyaz çiçek bulutu. Ayrıca İpragaz arabası, patlıcan tava, kuştüyü falan.
Silkinip gözlerini ovuşturdu, salavat getirdi. Ezana birbuçuk dakika vardı daha. Köstekli saatini yelek cebine yerleştirip bir daha baktı aşağıya.
İşte kuru çınar dalları, gelip geçenler, bir çocuk balonuyla oynuyor. Derken balonun mavisinden bir çift sürmeli göz bakmaya başlamasın mı? Gözler öyle mânalı ve yakın geldi ki, elleriyle yüzünü kapadı. Sırtında ince bir ter, vücudunda bir karıncalanma. Neyse ki o uğursuz birbuçuk dakika geçtiğinden ezana başladı. Bir türlü sesini kontrol edemedi; kimi yerde ses çatladı, kimi yerde tiz, kimi yerde pes çıktı.
Şadırvanın gölgesinde ezanı bekleyen ihtiyarlar Kambur Hafız grip olmuş sandı, kahvedeki gençler "Sürmelidendir, sürmeliden" diye kas kas güldüler.

O günden sonra Ali artık minareye çıkmak için üşenmeye başladı. Üşenmek değildi işin aslı haliyle endişeleniyordu. Her seferinde o sürmeli gözler gelip karşısına dikiliyor, genç ömrünü yiyip bitiren sevda ateşi şerefeye kadar yükselip, bütün benliğini kavuruyordu
Allah saklasın bir delilik yapar mıydı acaba?
Tövbe üstüne tövbe ediyor, geceleri sabaha kadar kamburu ile konuşuyordu.

Gün günü kovaladı, sıkıntı canına tak etti.
Ve bir gece kararını verdi. Gidip bu işi kökünden temizleyecekti. Senelik iznini aldı, ihtiyar anasıyla vedalaştı.
Bir otobüse atlayıp İstanbul'a vardı.

"Aramakla bulunmaz" diye bir söz var ama, "Arayan belasını da Mevlâsını da bulur" diye bir başka söz daha var.
Hafız, yazarın İlesam denilen bir yerde daha çok ikindi ile akşam arasında eğleştiğini öğrendi.
Gidip buldu İlesam'ı, "Ya Allah" deyip girdi içeri.
İsmi tuhaf lakin mekânı latif bir yer. Bir Osmanlı medresesi. İç avluyu çepeçevre saran revakların arasına sedirler konulmuş, halı, kilim, ot yastıklar ile süslenmiş. Sedirlere kurulup nargile fokurdatan, gazete, kitap okuyan, ha bire cigara içen gençler, orta yaşlılar. İçlerinde arpacı kumrusu gibi gözlerini sabit bir noktaya dikip düşünenler olduğu gibi, kızlı-erkekli şen şakrak

konuşup gülenler de var.
Avlu ortasında bir şadırvan, başucunda bir elma ağacı, güller, yeşillikler, hatta aşı vakti gelip geçen bir dut fidanı bile var.
Hafız yazarı sordu, işaret edip gösterdiler, hatta bir genç onunla birlikte yanına kadar geldi. Adam adaçayı içiyor, birkaç edebiyatçı ahbabıyla edebiyatın artık bir kıymet-i harbiyesi kaldı mı diye tatlı tatlı konuşuyordu.
Hafız'ı getiren genç: "Hocam arkadaşın bir maruzatı varmış, taşradan gelmiş" şeklinde takdim etti onu. Mustafa Kutlu cigarasının külünü silkerken baktı şöyle, bir "Al işte bir Molla Kasım daha" diye yüzünü buruşturdu. Ötekiler akrabası veya hemşerisidir diye oralı olmayıp, kendi âlemlerinde kaldı.
Yazar onlara "Bir dakka" diyerek kalktı. Cigara paketini, çakmağı, cigaranın ucuna taktığı naylon süzgeci yanına aldı.
Bir köşeye çekildiler.

Kambur Hafız hal-hatır, tanışma faslından sonra olup biteni özetledi. Sesini sertleştirip:
– Benim yazımı yazmışsın, yakışıksız bir şey olmuş, dedi.
– O bir hikâye, diye cevapladı yazar, alın yazısı değil.
– Her neyse dedi Hafız, tıpkı ben. Sonunda bir çift sürmeli göz uğruna kendini minareden atan bir müezzin olur mu?

Haram bu, haram..
Yazar cigarasını tazeledi, sıkıntıyla etrafına baktı.
– Yahu sen bunu ne üzerine alıyorsun arkadaş, bu bir kurgu, yani olabilir de, olmayabilir de..
– Olur mu efendi, yazılmış, kayda geçmiş. Ben almasam biri alır üzerine, memlekette tonla Kambur Hafız var ve ortalık sürmeliden geçilmiyor.
Yazarın alnı kırıştı, "Çattık" der gibi bir hal aldı yüzü, bir elini bıyığına atıp çekiştirmeye başladı.
– Peki, sen ne diyorsun şimdi, kaçtan aşağı olmaz...
– Bu yazıyı değiştir. Adam kendine kıymasın. Bir derdi var ise kalbinde kalsın.
Yazar içini çekti, nefesini boşalttı. Sanki onu başından savmak için, aslında bir başına kalıp ne haltlar karıştırdığını bir kez daha ölçüp tartmak için uzatmadı sözü.
– Peki, peki... Yeni baskıda değiştiririz, üzme kendini, dedi.
Hafız ferahlamıştı. Müsaade isteyip kalktı.
Yazar onun ardından epeyce bir süre baktı, kafasını kaşıdı, "Vay be, bak şu Kambura" diyerek hikâye bahsine yeni bir sayfa açtı.

Ali medresenin kapısından caddeye çıkınca durdu bir an. Sağına soluna baktı. Ne çiçek açmış kiraz ağacı, ne İpragaz arabası, ne de patlıcan tava vardı oralarda.
Gelip geçen insanlar, vasıtalar, bir çocuk balon satıyordu.
Balonların mavisine dikti gözlerini. Baktı, baktı, hiçbir

şey olmadı. Sevindi, gerindi, "Şükür geçti" dedi, yürüdü. Adımlarına bir hafiflik sinmişti, neredeyse kamburunu unutup perende atacaktı oracıkta.

İçinden "Neyin nasıl yazılacağını anladı teres" diyordu.

Çıbanı patlamış, kanı, irini yazarın yüzüne sıçramıştı.

HÜZÜN VE TESADÜF

Tiren istasyona girdi ve yağmur dindi.
İndim. O tanıdık siluet. Geniş saçaklı çatısı, donuk taş yapısı ile iki katlı gar binası. Uzanıp giden peron, bir yanında akasyalar. Büvet, çeşme ve Demirspor Lokali. Islak geceyi bir ince leylak kokusu dolduruyor. Sessizlik. Saçaklardan dökülen son damlalar.
Birkaç aceleci yolcu, temizlik yapan görevliler, yağcılar, ambarcılar; kim varsa uzakta ve gar binası önünde birer karaltı olarak dolaşıyor. Derken omuzbaşımda peyda olan o keman sesi.
Ürkek adımlarla yürüyorum, yere basmaya çekinir gibi, elimde valiz. Tanıdık ve sıcak bir kucağa doğru. Lakin birkaç adımdan sonra önce keman sesi, ardından leylak kokusu kayboluyor. Peronun ilerisinde, o karanlık bölgede güya sallanıp duran o beyaz ipek mendil yok oluyor.
Manzara birkaç sarı ampül altında, çıplak ve ölü.
Demirspor Kulübü'nün tabelası paslanmış, yazılar seçilmiyor. Pencereler kirli ve perdesiz, kanatlı giriş kapısında koca bir kilit. Gar binasına doğru bir yanı akas-

ya ağaçları ile kaplı giden yolu kazmışlar; kenarda köşede beton büzler, moloz, toprak ve kum yığınları.
Akasyalar iyice ihtiyarlamış, yer yer kesilip budanmış, kalanlar yağmur altında dilenen birer kötürüm sanki.
Ekspres nefesleniyor, az sonra kalkacak.
Büvetin önünde birikenler tirenin muğlak sıcaklığından yağmur serinine inmiş, omuzları kalkık, haşlanmış sıcak yumurta, su ve süt alıyor. Rayların ışıltısı donuk. Travers yığınlarından kara damlalar düşüyor. Etrafta kömür ve cüruf kalıntıları, çamurlu su birikintileri. Çarpık bacaklı bir köpek, ıslak ve korkak, vagonlar arasında bir görünüp kayboluyor.
Yanımdan birkaç yolcu geçiyor. Başları önlerinde, sessiz, aceleci. İstasyon Bahçesi'nin ardındaki taksi durağına gidiyorlar.

İstasyon Bahçesi...
Fıskiyeli havuz (Şöyle yetmiş, seksen santim fışkıran su, suyun üzerinde bir pinpon topu, iner çıkar; iner çıkar, topa dalmış insanlar)... Menekşeler, kasımpatıları. Sulanıp süpürülen, mis gibi toprak kokan zemin, tahta sandalyeler, masalar, masaların üzerinde beyaz örtüler. (Evet, o buharlı tirenler zamanında beyaz örtüler).
Leylaklar nerede? Leylaklar akasyaların arasında. Çit boyunca uzanan zambak seraları. Lacivertten, eflatundan, beyaza giden hat boyu. Giriş kapısı üzerinde bir de mor salkım vardı.
Şimdi ne olmuş buraya böyle.

Vebanın nefesi mi geçmiş üzerinden.
Çeşme akmıyor. Musluğun yerinde koca bir oyuk.
Gar binasına, binanın bir kanadına yerleşen gazinoya yöneliyorum.
Naci Bey hayatta mı acaba? Ya oğlu Sabahattin...

Üzerinde TCDD amblemi bulunan camlı kapının önündeyim. Neyse ki kapı yerinde. Şöyle aralayıp bakıyorum. Nerde o yeşil çuha kaplı masalar, şakırtılı avizeler, bardak ışıltısı, o canlı, kıpırtılı kalabalık. Naci Bey her zamanki köşesinde. Saçları bembeyaz olmuş, iri mercekli gözlükler arkasında kaybolan yüzü.
Aman Allahım ne kadar çökmüş. O kıranta, o hovarda adam.
Bir masada iki köylü, önlerine açtıkları gazete üzerinde bir şeyler yiyor.
Biri elime yapışıyor. Ürpertiyle geri çekiliyorum. Kim bu sakallı cüce...
– Se, Se, Sedat abi...
Bir yandan elimi öpmeye, valizimi almaya çabalıyor...
– Ho, ho, hoşgeldin abi..
Yüzümü yüzüne yaklaştırıyorum.
– A, a... Pepe Zeki.. Sen misin lan...
– Be, be, benim abi.. Tanımadın mı?
– Sakal falan.. Koca adam olmuşsun...
Valizi bırakıp sarılıyorum. Kucağımda kayboluyor.
– Ah, be Sedat abi.. Ne, ne, nereden çıktın böyle...
Çeke çeke götürüp oturtuyor beni. Bir gözüm Naci

Bey'de. Gözlüklerinin altından dikizliyor. Tanımadı. İşte Zeki... Sakal yüzünün yarısını kaplamış. Ama gülüş aynı gülüş.

– Eee Zeki...

– Çok zaman o, o, oldu be abi.. Bi gittin...

– Evet. Gidiş o gidiş...

Bu Zeki'nin babası arabacıydı. Tek at koşardı. Sarhoş, bela bir adam. Karısını döve döve kötürüm etti. Zeki'ye de şuncacık bebe iken basmış tokadı. Fukara o günden sonra kekeme kaldı. Sonra kayboldu ortalardan.

Her yol vardı pezevenkte...

Zeki aramızda büyüdü. Demirspor Lokali'nin maskotu oldu. Naci Bey gazinonun lokantasından yemeklerini gönderiyordu. Biz de elimizi üzerinden eksik etmedik.

Hey gidi İstasyon mahallesi. Büyük bir aileydi sanki. Zeki'yi okutalım diye çok çabaladık. Ama adam felek vurgunu olmuş bir kere. İlk mektebi zar-zor bitirdi. Her işimize koşar, mektuplarımızı götürür getirir, her sırrımızı bilirdi.

Şuna bak, sakal bırakmış. Ulan sen yüz yaşına girsen yine çocuksun be. Garson, boyacı, işportacı, her işe baktı Zeki. İstasyonun demirbaşı oldu.

Anası sağ mı acaba?

Fırlayıp Naci Bey'e sesleniyor.

– Se, Se, Sedat abi... Tanıdın mı?

Ben de yanaşıyorum. Naci Bey ikircikli, elini kulağına

uzatıyor, belli ki artık iyice ağır işitiyor.
– Ben Sedat, Sedat... Camcı Ali'nin oğlu...
Babamın adı geçince yüzü aydınlanıyor. Kadeh arkadaşı idiler.
– Sedat ha... Sedat... Eveeeet.. Şu keman çalan çocuk. Hoş geldin, nasılsın?
– Çok şükür Naci amca...
– Televizyonda gördük seni, hep iftihar ettik.
– Siz nasılsınız?
Bezgin, yorgun, kafasını sallıyor, işte görüyorsun dercesine etrafa bakınıyor.
– Nasıl olalım Sedat Bey oğlum.. Bakmıyorlar demiryollarına, demiryolculuk öldü...
Ne lokanta kalmış, ne bilardo masası. Çay ocağında karanlık yüzlü bir adam. Tezgâhta üç gözlü bir aygaz. İki alüminyum tencere, kararmış menemen tavaları, perişanlık.
Zeki'ye eğilerek:
– Oğlu n'oldu.. Sabahattin..
– Ha.. Ki, ki, kibar Sebo.. Sorma abi. Kötüye gitti, eroinden...
– İçerde mi?
– Yo... Öldü. Çok oldu öleli...
Vay be.. Öldü ha.. İnanılır gibi değil. Ben keman çalardım, o kanun.
Müsamerelerde, Bahçe Sineması'nda, düğünlerde. Top oynadık, kavga ettik, birinde bilardo sopası ile kafamı yarmıştı...

Zeki çay getiriyor.
Çok konuşmak istiyor. Lafa nereden gireceğini bilemiyor. Şehir yukarıya taşınmış, İstasyon Mahallesi'nin yarısı yıkılmış, kimseler kalmamış buralarda.
Bizim ev duruyor mu acaba?
Ekspres düdüğünü öttürüyor.
Köylüler kalkıyorlar. Zeki hesabı alıyor. Daha o ayakta iken içeriye bir aile giriyor.
Dazlak kafası, iri göbeği, pejmürde üniforması, elinde kokartlı ve yağlı şapkasıyla bir istasyon şefi. Kim bu? Kim bu, kim?
Kemal, evet Kemal... Kıllı Kemal...
Yana kaykılmış kıravatı, açık yakasından çene altına doğru fırlayan göğüs kıllarından belli. O kalın parmaklarından, apul apul yürüyüşünden. Kasap Cafer'in oğlu.
Elindeki kolileri yere bırakıyor, omuzunun üzerinden Zeki'ye seslenerek:
– Lan Pepe.. Şunları bi yana koy, dönüşte alırız.
İyice şişmanlamış Kemal, yusyuvarlak bir kıl topu olmuş.
Ardında, iki adım gerisinde, rengi atmış bir pardösü, düz eşarbı ile sessiz ve kırılgan bir gölge. Elinden tuttuğu kız çocuğunu ocağa doğru sürüklüyor. Sürahi ve bardak. Bunlara âhenkle uzanan eller. Çocuk döke saça içiyor suyu.
O narin fidan ve zarif boyun. Derin menekşe gözler. İlk gençliğin gürbüz güneşi bir an parlayacak gibi oluyor.

Bir şiirin ilk mısraı ve az önce kaybolan keman sesi. Hepsi de boşlukta çırpınıyor, tutunacak bir dal arıyor, ve sonra sükûtun cenderesi.
Birlikte çıkıp soluyan eksprese doğru gidiyorlar.
Leylaklar, kasımpatıları, fıskiyeli havuz, beyaz masa örtüleri, kuşlu fincanlar, yeminler, mektuplar, uykusuz geceler, ipek mendil de arkalarından gidiyor.
– Se, se, senden sonra Sedat abi.. Nevin ablam çok kötü oldu. A, ay, aylarca dışarı çıkmadı.
– .....
– İsteyeni gırla idi. A, a, ama hiçbirini istemedi.
– .....
– Sonunda Makasçı Hakkı'ya felç dokundu... A, a, aile perişan oldu. Bu Kıllı Ke, Ke, Kemal de meydanı boş bulup... Boş bulup... Peşine düştü. Hani kendi de demiryolcu ya... Tirencinin kızı, tirenciye ya, ya, yakışır demiş... Hırbo...
Gece gündüz içiyo...
– Boşver Zeki, bırak şimdi bunları...

Kalkıp pus tutmuş cama gidiyorum.
Elimle silip dışarısını seçmeye çabalıyorum.
Islak zeminde su birikintileri. Ekspres kalktı, kalkacak. Bir vagon penceresinde, bir silik karaltı görebilsem. Sallanan o ipek mendili (Artık mendiller de kâğıda döndü, ne tuhaf).
– Yi, yi, yine keman çalıyor musun Sedat abi...
Omuzumun altında mırıldanıyor Zeki. Ne diyor bu

cüce.
– Ha, ha, hani benim için bir şarkı söylerdin hep.. Di, di, di...
– Dil yâresini andıracak yâre bulunmaz...
Yüzü ışıldıyor..
– E, e, evet o... O işte... Bazen radyoda çıkıyor..

Nerde o radyo.. Nerde maç nakli, yurttan sesler, arkası yarın...
Naci Bey uyukluyor, başı önüne düşmüş. Ardında o asırlık kasa. Kasanın üstünde ahşap mobilyası ile tüneyip kalmış iri Aga radyo.
– Radyo çalışmıyor abi. Bo, bo, bozuk.. Naci Baba'ya dedim ki, bi televizyon ko, ko, koyalım dedim... İstemiyo...
Hiç olur mu Sedat abi.. Her yerde var.
Ekspres ağır ağır kalkıyor.
Su birikintisine eğilen güvercin havalanıyor. Uzaklarda tek tük ışıklar. Bir marşandis oflaya puflaya manevra yapıyor.
– Sahi sormayı unuttuk abi.. Ne, ne, neye geldin sen...
– Ben mi? Şey.. Şey için...

KARAKONCOLOS

Her şey ne güzel başlamıştı.

Geceye gönderilen çelenkler sahneyi çiçek bahçesine çevirmişti. Konuklar umulandan kalabalıktı, salonda neredeyse oturulacak yer kalmamıştı. Saygın bürokratlar, daire müdürleri, Belediye Başkanı bile gelmişti.

Vakıf Yönetim Kurulu üyesi olarak dokunaklı bir konuşma yapmış, salon alkıştan inlemişti. Çocuklar ellerinden geleni yapıyorlardı işte. Rondlar, monologlar, şiirler birbirini izlemişti. Sahneye konulan piyese de denilecek yoktu. Bir ara, dedeyi oynayan çocuğun takma sakalı düşecek gibi olduğunda, yüreği ağzına gelmişti.

Kızarık bir yüz, güp güp atan bir kalp ile sürüp giden gösteriyi izliyordu.

Derken sahneye kızlı erkekli bir grup çocuk dizildi. Başlarındaki hocanın el işaretlerine dikkat ederek hep bir ağızdan ilahi okumaya başladılar.

Şol cennetin ırmakları
Akar Allah deyu deyu...

Nereden çıkmıştı bu?
Programda böyle bir şey yoktu.
Kim yapmıştı bu münasebetsizliği; kendisine danışılmadan neler dönüyordu bu vakıfta.
Tüyleri diken diken oldu, boğazı kurudu, dudağını kaplayan kırmızı rujun rengi mora doğru evrilmeye başladı.
Telaşla saygın bürokratlara, daire müdürlerine, Belediye Başkanı'na doğru baktı. Hepsini teker teker gözden geçirdi. Gerçi yüzlerinden bir şey okunmuyordu ama, mutlaka bu ilahinin ardındaki niyeti farketmişlerdi. Evet, evet... Renk vermiyorlardı ama...
Ayakları karıncalanmaya başladı.
Çocuklar hep bir ağızdan "Allah" dedikçe, kan tepesine çıkıyordu. Kan yüzüne, saç diplerine, hatta rimeli akmış gözlerinin içine bile dolmuştu sanki. Yutkundu, bir kâğıt mendil çıkarıp alnına biriken terleri sildi.
İlahinin sonu bir türlü gelmiyordu.
Artık dayanası kalmamıştı.
O kalabalığın arasından, öyle tek başına nasıl kalktı; meraklı bakışları nasıl yarıp çıktı bilmiyor.
Salondan nasıl çıkıp gittiğini bilmiyor.
Bir seğirme ile bütün vücuduna yayılan ürpertinin kaynağını bilmiyor.
Meselâ bir alış-veriş sonrası, gölgelice görüp oturduğu tahta sıranın üstünde iken; bir yaz öğlesonrasının kalabalığına dalmışken, niçin birdenbire aynı ürperti uçveriyor.
Üzerine düşen gölgeye bakıyor. Gölgenin kaynağına

kaldırıyor başını, meğerse bir cami altında kalmış imiş, üzerine minare gölgesi inmiş imiş. Yanındaki boşluğa tespihli, sakallı biri oturmuş imiş..

Otobüste, kucağında kitaplarını tutan başörtülü bir kız kalkıp ona yer veriyor. Kızın yüzüne anlamsız bir ifadeyle bakıyor. Gözlerinin saf mavisinde ibrik-leğen ve bir çift takunya gözüküyor. Takunya tıkırtıları, taşlıklardan, koridor karanlıklarından yayılıyor. Aniden ellerine bakıyor; içinden "bana bir şeyler oluyor" diye geçirerek. Elleri yerinde işte, ne incelmiş, ne tırnakları uzamış. Yine de kırmızı ojeli bu tırnaklar tarifsiz uzamış ve kıvrılmış geliyor ona...

Geliyor, her yandan, her yerden geliyorlar.

Gazete manşetlerinde beliriyorlar. Mağazalarda, marketlerde, sergilerde, kitabevlerinde, açıkoturumlarda, sokakta ve televizyonda.

Böylece uykusunu kaybediyor.

Yatsı ezanları okunmaya başlandığında, biri biterken ötekinin yükselişi esnasında, gecenin sessizliğinde daha da belirginleştiklerinde, pencere aralıklarından, çatılardan, kapı çatlaklarından süzüldüklerinde, sesler onu yorganın altına itiyor, yatakta iki büklüm hale getiriyor, kulaklarını tıkıyor, tırnaklarını etine batırıyor. Sonra bir kâbustan kurtulmuş gibi aynalara, lavabolara koşuyor. Sanki yüzü gözü değişmiş, sanki saçları süpürge sapına dönmüş, sanki burnunun kemeri uzayıp ucu sivrilmiş, sanki dişleri dökülmüş ve yanakları birbirine geçmiş.

Yediğine içtiğine, alış-verişine, dostlarıyla buluşmaya giderken geçeceği sokaklara, bineceği araçlara dikkat ediyor. Ama ne kadar dikkatli davranırsa davransın, yine asansörde ummadığı biri besmele ile kapıyı açıyor, önüne ansızın dikilen bir dilenci "Allah rızası için" diyerek elini uzatıyor.

Doktor arkadaşı korkulacak bir şey olmadığını söyleyerek ona teskin edici ilaçlar yazıyor. İyice bunaldığı gece yarılarında bir ses olsun duymak için annesini aradığında, ihtiyar kadın ona okuyup üfleyerek dualarını gönderiyor.

Komşularıyla münasebetini kısıtlıyor, yine de arada bir, başında beyaz takkesi namazdan dönen üst kattaki hacı efendi ile merdiven başında karşılaşıyor. Haftada bir yardıma gelen temizlikçi kadın ile eskisi gibi ilgilenmiyor, onun ilkokul ikinci sınıfa giden mısır püskülü gibi sarı saçlı küçük kızını kucağına alıp sevemiyor. Nasıl sevebilir ki...

Daha geçenlerde her zamanki gibi bıcır bıcır konuşarak, çukurlaşan yanaklarından gülücükler fırlatarak sokulmuş; size şiirimi okuyabilir miyim, diye sormuştu. Oku, dedi, o da; ne bilsin gerisi nasıl gelecek. Sarı kız gözlerini hafifçe yumup iki yana sallanarak;

Sordum sarı çiçeğe
Annen baban var mıdır
Çiçek eydür derviş baba
Annem babam topraktır

diye okumaya başlamaz mı?
O gece bardak taştı. Kurum karası mayi her yanı çepeçevre kuşattı. Boğazındaki düğümle yatağından doğruldu, pencerenin tülünü aralayarak gökyüzüne baktı. Dolunayı orada eliyle koymuş gibi buldu. Koyu laciverdin içinde bir büyük bakır tabak gibi ışıldıyordu.

Geceliğinin eteklerini sürüyerek boy aynasına doğru yürüdü. Ayın ışığı alacakaranlık odayı giderek aydınlatıyordu. Aynadaki siluet ağır ağır belirginleşti. Dağınık, siyah, süpürge saçlar her yanı patlak siyah bir şapkanın altından çıkıverdiler. Kanlı gözler karanlıkta çakmak gibi parladı. İncelmiş, uzamış, ucu sivrilip gagaya dönmüş burun yerine oturdu. Kuruyup kemiğe yapışan yanakların üzerinden seyrek kara tüyler sarkmaya başladı. Gecelik bir siyah pelerin oluvermişti. Geniş kollarından çıkan iskelet gibi eller, kırmızı ve uzun tırnakları ile birer pençeye dönüşmüştü.

Orada, aynanın önünde, kıpırdamadan uzun süre kalarak başlayan eğlencenin bitişini bekledi. Sonunda yüreğini sıkıştıran basınç ile çıngıraklı bir kahkaha patlattı. Karanlık bir kuyuyu andıran ağzın ortasında kırmızı ve sivri bir dil sallanıyor, iki sarı ve çürük diş alt çenede sırıtıyordu.

Topukları üzerinde bir atlet gibi döndü.
Elbise dolabının kenarına dayanmış elektrik süpürge-

sinin sapını tuttu. Bütün gücüyle sıktı. Öyle ki, elinden âlete boşalan enerji onu bir çalı süpürgesine benzetti.
Zaferini kutlayan bir kahkaha daha savurdu.
Süpürgenin sapına ata biner gibi atladı.
Altı kabaralı kara postallarını döşemenin tahtasına hızla vurdu. Gökyüzünde kayan bir yıldız gibi camdan geçerek, artık iyice büyümüş, neredeyse bütün ufku kaplamış olan dolunayın erimiş maden sarısı kucağına doğru uçup gitti.

O gece aya bakan çocuklar, süpürgesine binmiş uçan karakoncolosu görerek yorganlarını başlarına çektiler ve şu duayı okudular:

Yattım Allah kaldır beni
Nur gölüne daldır beni
Cennetine girdir beni
Yattım sağıma, döndüm soluma
Melekler şahit olsun
Dinime imanıma
Kalkarsam ikbalime
Ölürsem vay halime...

Hiçbir şeye hiçbir şekilde düşman olmayan çocuklar her şeyi biliyor, aralarında anlaşıp sarı saçlı kızı sözcü seçiyorlar.
O da yumuk ellerini gökyüzüne kaldırıp açarak bu duaya şu ilaveyi yapıyor:

Allahım karakoncolosun sert yüzünü yumuşat,
Kararmış kalbini aydınlat,
Bizden al, ona kat.

Gece bitti gün doğdu
Hikâye tamam oldu.

DÜRBÜNLÜ ÇİÇEK

Değirmen arkı evin önündeki ıhlamur ağacının altından geçiyordu. Yaşlı adam ahşap sandalyesinin dört ayağını arkın suyuna gömmüş, sandalyenin sırtını ıhlamura yaslamış, pantolon paçalarını çemrelemiş çıplak ayaklarından birini suya salmış, öteki sandalyenin üzerine çekili, elde yasemin ağızlık ve tütün, yüzü bahçeden yana dönük oturuyor.

Suda yarpuz ve nane kokusu.
Değirmen suyu kasabayı gölgeleyen tepelerin arasına kılıç gibi girmiş bir boğazın epeyce ilerisinden çevriliyor. Tepeler meşelik. Meşelerin koyu yeşilleri arasında ardıçların, karamukların, akçakavakların sarıya uçan açık yeşilleri dalgalanıyor. Birkaç yamaç tarla bu yeşilin ortasına sarı başaklarını sermiş oturuyor.
Dereboğazı tepeleri geçip, sarp kayalara vurarak, geride eflatun buğulara bulanmış Aladağ'ın karlı doruklarına doğru yol alıyor. Aladağ'ın karı yaz-kış kalkmıyor. Temmuzun şakırdayan güneşi üzerine çöreklense bile, kovuklarına, koyaklarına birikmiş kar, gide gide zirve-

ye kadar gerilese bile büsbütün yok olmuyor. Eteklerde yüzlerce pınar, parıltılı damlacıklar sıçrata sıçrata aşağılara, dere içine iniyorlar. Katır tırnaklarından, dağ lâlelerinden, sümbül ve çiğdemlerden toplanan koku suya siniyor. Kendini bir o yana, bir bu yana vura vura köpüklenen dere hızla akıyor. Boğazı geçene kadar her yamaçtan, her kaya dibinden bir küçük kaynak daha katılıyor suya. Gürgenlerin, kestanelerin, kayın ormanlarının gölgesi düşüyor. Gölcüklerde, suyun incelip süzüldüğü yerlerde alabalıklar oynaşıyor.

Tepelere doğru indikçe yatağı genişliyor derenin. Taşlar yumuşayıp yassılaşıyor. Dönemecin birini kıvrılırken, bir yarım set ile değirmen arkını buluyor su. Kim bilir hangi zamanlardan hangi ustaların yonttuğu taşlardan geçiyor. Boğazın içinde, yamacın dimdik inen böğrüne oyulmuş arkı uzun süre kovalıyor. Yosun tutmuş destek duvarlarından sızıyor, yabani güllerin, kuşburnu yapraklarının arasından süzülüyor. Az sonra kasabanın kırmızı kiremitli çatıları gözükecek, aşağılara doğru set set inen bağlar, bahçeler. Daha aşağılarda genişleyen ovaya doğru ekin tarlaları, tarlaları dolaşan karga bulutları.

Yaşlı adam suya bakıyor.
Duru su serin nağmeler ile geçiyor ayaklarından.
Her yıl babasıyla birlikte karlar kalkanda, bozbulanık seller akıp derenin hırsı durulanda, bu değirmen arkı-

nı bir baştan bir başa dolanırdı. Neresinden bir yontma taş düşmüş, hangi köşesi delinmiş, hangi duvar yıkılmış onarıverirlerdi. Sonra köyden bir imece kurar, artık bir hafta mı, on gün mü sürer arkın çamurunu, kumunu temizlerlerdi.

Su değirmene inecek. Değirmen güz boyu dönecek. Buğdayı un edecek.

Adam suya bir kez daha baktı.

İçinden bir üveyik kalktı. Cigarasının dumanını savurdu, elini ak sakalından geçirdi, gülümsedi bile. Durup dururken mırıldanmaya başlamıştı.

Değirmenin bendine / Döner kendi kendine...

Gözlerinin feri kaçmıştı ama, yine de bahçenin bitimindeki servi kavakların, salkım söğütlerin arasından yün yıkayan, tokaç sallayan karaltıları seçebiliyordu. Hatta bir köşede ocağın dumanını tüttüren evdeşini bile.

Değirmen arkından alınmış bir cılga su, yukarıdaki fidanlığı suladıktan sonra, aşağılara sebze bahçesine doğru iniyordu.

Birden iki erkek, bir kız torun, bu su yatağında cıvıltılarla koşmaya başladılar. Yalınayak, kumları, çamurları, suları sıçratarak yaşlı adamın önünden baharda çayıra çıkmış oğlak sürüsü gibi geçtiler. Kızın iki örük edilip bırakılmış sarı saçlarının ucunda peygamber çiçekleri parlıyor, ortadaki kopul oğlan kabuğu sıyrılmış bir söğüt çubuğu sallıyor, belki de altındaki olmayan atı koşturuyordu. Öndeki oğlan daha bir iri, iyice hızı-

nı almış, yokuş aşağı öyle bir gidiyordu ki, tâ dereye varıncaya kadar kendini durduramadı.
Su değirmeni artık çalışmıyordu.
Kasabaya elektirik geleli beri böyle idi bu. Uçtum akıllının biri senesine varmadan çarşı içinde elektirikle çalışan bir değirmen kurmuştu. Zaten un öğüten de yıldan yıla azalıyordu.
Yaşlı adam değirmenin kuytusunda buldu kendini. Dökülen suyun, dönen taşın sesini duydu. İki taş arasında kırılan buğdayın yanık kokusunu. Koku onu sapla samana, öküze ve harmana, ayran aşına taşıdı. Acıkmıştı galiba. Köroğlu sabahınan kestiği horozu ütüp, tencereye koymuş muydu acaba? Koymuştur, koymuştur. Kanayaklının elinden uçanla kaçan kurtulmaz.
Ağızlığın ucunda sönen cigarayı çıkarıp suya saldı. Dikili dizini indirdi, yelek cebinden saatini çıkarıp baktı, bir de güneşe dikti başını, ezana vardı daha.
Güneşten inen bakışları, evin çatısından ahşap pencerelerine vardı. Pencere önlerinde salkım saçak çiçekler. Küpelerin moru beyazına katılmıştı. Sardunyalar, horoz ibikleri, fesleğenler. Karısı sanki pencerenin gerisinden el ediyor. Kız bir gören olur, gündüz gözü, yapma bunu. Olsun, helalim değil misin, şimdi el etmesem ne zaman edeceğim. Pekalâ işte geliyorum, kaynanam duymasın da, kim duyarsa duysun. Körüklü çizmeler gıcırdıyor, merdiven tahtaları inliyor. Bu tahtaları, trabzanları kim ovmuş böyle, kim parlatmış. İyice cama

dönmüş, bir yüzünden baksan öteki yüzü görülecek. Görülecek elbet, var mı yedi köyün içinde bir benzeri kızımın, ağırlığınca altun eder. Etsin bre. Madem ki gönül düşürmüşüz, altunu da dökeriz, tarlayı da veririz...

Asırlık ceviz ağacı evi gölgesiyle sarıp sarmalamış. Ceviz gölgesi makbul değildir baba, keselim şunu dediğinde, rahmetli, sen ne dediğini biliyor musun, bu bize ağabeyimden yadigârdır, askere gitmeden üç gün önce dikmiştik diye cevaplamıştı. Sanki Filistin Cephesi'nde şehit düştüğü yerden, o meçhul mezarından kalkıp gelmiş, elde mavzer, gece gündüz bizi bekler. Bu ceviz gölgesi ve bu ev, dallar arasına, pencere pervazlarına, yosunlu çatı kiremitleri, ahşap ambarların kuytu köşelerine, gusülhane mermerlerine, yüklüklerin ıtır kokulu yastıklarına, bir köşede bir gün olur gerekir diye bekletilen gaz lambalarının şiş karınlı camlarına, et kütüğüne, yayık başına, beşik ipine, üzerliğe, iğneye yıllar yılı birikmiş keder ve sevinçten, şükür ve duadan, özlem ve acıdan, sevgi ve heyecandan, tokluk ve yokluktan; hasılı börtü böcek, dede torun, oğul gelin, ağaç çiçek, kap kacak dolusu güven. Bu varlığı varedene, bu hürriyeti verene şükran.
Yaşlı adam "Ya Hak" dedi, evden ayırdı kendini, bahçeye daldı.

Dutlar dibine dökülüyor. Dut kuşlarının cayırtısından geçilmiyor.

Birkaç göğsü kınalı küçük kuş dallarda kalmış kiraz ve vişne kalıntılarını gagalıyor. Yuvasını bal armudunun üst çatalına kurmuş bir saksağan çifti ikide bir ağaçlara doğru mızrak gibi dalan kerkenezi kolluyor.
Kerkenezin bir gözü patates tarlasında fink atan farelerde, öteki gözü saksağan yuvasında. Farelere dalacak, lakin mesafe epeyce uzak, saksağanlar ise yuvayı terkedecek gibi değil.
Armutların ve elmaların yanakları kızarıyor.
İncirlerden bal damlıyor.
Mürdüm erikleri kütür kütür.
Zerdalilerin iyice olgunlaşıp artık kavuniçine çalan daneleri, aşağıdaki yeşil maydanoz maşarasına pıt pıt düşüyor. Maydanozun yanıbaşında yeni biçilmiş yonca tarlası. Tarlanın ortalık yerinde, bir kazığa çakılı uzunca yularına bağlı doru kısrak otluyor. Parlak sağrısında gün ışığı yalap yalap. Arada bir kulaklarını ve başını dikip, iri kara gözlerini yaşlı adamdan yana döndürüyor. Beyaz sekili ön ayaklarını vura vura yumuşak yonca tarlasında çukurlar oluşturuyor. Bir çift hacı leylek yonca tarlasını bir uçtan ötekine arşınlayıp duruyor. Çekirgeden tırtıla, kertenkeleden yavru yılana, ne bulursa nasibine düşeni mideye indiriyor.
Çocuklar üstleri başları ile kendilerini derenin duru serin sularına atıyorlar. Babaları onlar çimsin diye bir gölet yaptı. Büyük oğlan kasıklarına kadar ancak gelen suda yüzmeye çabalıyor. Küçüğün bütün derdi, hazır uzanmış iken zıplayıp sırtına binmek onun. Sarı kız

kenarda, çömelip kalkarak ve her kalkışta ellerini suya vurarak bir kuş gibi çırpınıyor.
Yüzünde, gözlerinde, kirpiklerinin ucunda damlalar. Damlalarda eleğimsemalar.
Sonra yorulup kendini sıcak kumların üzerine sırtüstü atacak. Gözlerini kısa kısa güneşe bakmaya çalışacak.
Bu çocuklar böylece yorulacak.
Yaşlı kadının tenceresinden haşlanmış horozun buğulu kokusu yayılacak. Bu kokuya bazlamanın, çökeleğin, ayranın, tereyağlı bulgur pilavının kokuları ayrı ayrı karışacak.
Çocuklar, geldikleri gibi yine birden oyunu kesip, sudan çıkarak bostana doğru bir koşu tutturacaklar.
Yaşlı kadın tencereyi ocağa vurmadan önce, akkoyunun yününü ayrı, karakoyunun yününü ayrı yerlerde, sal kayalara, yuvarlak taşlı bembeyaz çakıllara yayıvermiştir. Kirli yünler kızgın güneş altında ısındıkça ısınır.
Neden sonra genç adam elinde iri tokacı ile bunları yunacakları taşlar üzerine yerleştirir. Bir su, bir tokaç, bir su, bir tokaç.
Tokaç sesleri derenin iki yamacında yankılanır.
Kasabanın insanları "Yine birileri aşağılarda yün yıkıyor" diye mırıldanır.
Taş ile tahta arasında kalan yün vurdukça kabarır.
Kabardıkça köpürür.
Hikmet-i Hüda, sanki birisi üzerine sabun sürmüş, deterjan dökmüş gibi köpürür.

Yün bu, tokacı yedikçe kendini yıkar.
Yıkandıkça açılır, kirinden pasından uzaklaşır. Bir su, bir su daha derken insanın yüzüne gülmeye başlar rengi.
Yünün rengi, toprağın, yaprağın, sapın, samanın, çayırın, tahtanın, tasın, kuşun rengi gibi yüzüne gülümser insanın. Yıkana yıkana kendisi olmuş bir renk. O güldükçe tokacı vuran keyfe gelir. Bakarsın bir tokacın yanına, bir tokaç daha eklenir.
Karı koca, bu âhenk ile vur ha vur ederler...
Türkü işte böyle doğar. Bu renklerden, bu eğilip doğrulmalardan, bu sudan, bu parlayan dişlerden, gülüşlerden, koşuşan çocuk cıvıltılarından, üzerimize yağmur gibi yağan kokulardan, nâneden, yarpuzdan, iğde çiçeğinden vesaireden.
Kirini bırakan yün artık teyzelerin, yeğenlerin eline geçer. Duru sudan bir daha, bir daha, bir daha geçer. Öyle ki kaldırıp sıkıldığında üstünden geçen su ne ise, altından akan da o olur...
Yaşlı kadın bu defa yıkanmış yünü yine ayrı ayrı yerlere götürüp iri yuvarlak, temiz taşların düz kayaların üzerine serer.
Yine güneşe terkeder onları.
Çocuklar o koşu ile bostana varmıştır.
Onların ayak tıpırtısına sakallı çayır kuşları, üveyikler, birkaç kuyruk sallayan havalanmıştır.
Büyük oğlan önce domateslere saldırır. Kuytuda kalmış, diri, sert ve serin domateslere. Fidelerin gövdesine dokundukça bacakları, elleri, genizler yakan bir do-

mates kokusuyla kaplanır. Oğlan işte buna dayanamaz. Eliyle göğsü arasına zorla sıkıştırdığı domateslerden en irisine, en olgununa bir diş basar. Foşurdayan kırmızı su dudaklarından çenesine, oradan ince boynuna, derken göğsüne doğru iner.
Küçük oğlan kol gibi iki hıyar koparmıştır. Birini ucundan ısırır, bir başkasını aramaya koyulur. Sarı kızın bir elinde sivri yeşil biberler, ötekiyle iri mor bir patlıcana asılmaktadır.
Kız asılır, patlıcan asılır... Derken...
Patlıcanın sapı kopar, kız sırtüstü yere.
İşte tam bu sırada o alaca fino evin köşesinden ve yaşlı adamın önünden fırlayıverir. Küçük hev hevler ile önce yonca tarlasındaki leyleklere saldırır, doru kısrağı ürkütür, çamurda kayar, yokuşta tökezler, yumuk yumuk gelip sarı kızın başına dikilir...
Nerde kaldın sen bakayım, ha, nerde...

Yaşlı adam sandalyeden indi, sudan çıktı. Çemreli paçalarını düzeltti, ayakkabılarını giydi. Abdestini almış, elini, yüzünü kurulamıştı.
Ezan okunmaya başlamıştı.
Adam ıhlamur ağacı ile evin aralığından ezana doğru kaybolup gitti.

Yaşlı kadın bir elinde kulplu tencere, ötekinde bazlamaları koyup bağladığı çıkın, bahçeye, bostana, ağaçlara, eve, yaşlı adama doğru yürüdü. Zerdaliye varın-

ca eğilip iki deste maydonoz kopardı, koparırken yok oldu.
Teyzelerle yeğenler kuru yünleri çuvallara doldurmuşlardı. Çuvallar omuzlarında, elleri bellerinde, ıslak etekleri ile salına salına geçip gittiler. Genç adam ve genç kadın, tekneyi tokacı, seleyi sepeti, sabunu kovayı toparladı. Onlar da ötekiler gibi aynı yolu yürüyüp çocuklara ulaştılar. Çocukların üzerine bir ağırlık çökmüştü. Uslu uslu babalarının elinden, analarının eteğinden tutarak sessizce uzaklaştılar.

Alaca fino bir onların ardından baktı, bir de dönüp az önce türkülerin söylendiği dere kıyısını gözden geçirdi. Sessizlik ve ıssızlıktan ürktü.
O da ötekilerin ardından yokoluşa doğru atıldı.

Derenin şırıltısı kesildi.

Rüzgâr sustu.

Kuşlar, ağaçlar, bulutlar, meyveler, serviler, tepeler, dağlar her şey, her şey kayboldu. Ortada hiçbir şey kalmadı. Hiç.

Bir çocuk, bir eflatun kahkaha çiçeğinin dürbününden bakmış ve bir serap görmüştü. Hepsi bu...

MEVZU DERİN

Nabi Avcı'ya

Baktım vermiyorlar abi, vermeyecekler, ben de kaçırdım kızı...
Kaçırınca da kıyamet koptu tabi.

Bunlar aslen Bolulu, Bolu'dan aşçı çıkar ya, kızın babası da aşçı. Hem aşçıların piri, nasıl desem sana, yemeğin kitabını yazmış yani.
Aşçıbaşı Âdem uzun yıllar yurtdışında çalışmış, sonra kesin dönüş yapmış, genç ömrünü orda burda seyyaren geçirdiğinden memlekete döndüğünde evli değilmiş. Ailesi bunu apar-topar evermiş. Söylendiğine göre kendini beğenmiş, titiz, aksi bir adam. Piyasada dikiş tutturamamış, sonra kendi hesabına bir lokanta açmış. Eh yemeği yapmak başka, satmak başka. Zarar üstüne zarar. İyice bunaldığı sırada profesör imdadına yetişmiş. Profesör Hamdi Bey. Hukukçu, zengin, İstanbul'un tanınmış ailelelerinden. Bunun lokantasına gelir gidermiş, yani bayağı tanışıyorlar. Laf lafı açınca

Hamdi Bey bakmış, temiz, titiz, lisan bilir bir adam, hem de hünerli. Saray mutfağını bildiği kadar Fransız mutfağını da biliyor. Demiş: Yahu Âdem Usta, üzülme, borçlarını öderiz, gel sen bizim evde pişir yemeklerini. Meğer Hamdi Bey de mutfağa girip yemek yaparmış, işe bak sen abi, koca profesör. Merak bu ya. Âdem Usta'nın canına minnet, kapmış külahını, girmiş Boğaz'daki koca yalının mutfağına.

Neyse... Bırakalım şimdi aşçı Âdem'in geçmişini, "kızı kaçırdık" diyordun.
İyi oldu abi, bilsin millet nasıl bir âdemin kızına talip olduğumuzu. Şimdi daha evveliyatına gidersek, ben bu kızı ilkin biçki-dikiş kursunda gördüm.
Şöyle ki, benim bir dul ablam var. Birbaşına oturur, çocuksuz, geçkince. Kendisi kurs hocasıdır. İnce terzi yani. Kış günleri, yağmur-kar, dersten de geç çıkıyorlar, karanlık çoktan basmış oluyor. Selami dedi, nasılsa yol üstündeyiz geçerken beni de al, hani takside çalışıyorum ya, peki dedim, hem haftada üç gün. Bu kız da kursa gelir gidermiş, ablamın kanı ısınmış, ayrıca abime diyeyim, kızın yolu da aynı. Böyle böyle ablamı arabaya alırken onu da almaya başladık. Hey Allahım, yola bak abi yola, üçümüz aynı çizgide gidiyoruz, kader bu değil mi şimdi.
Bir gün, beş gün, yukarıda Allah var, kem gözle bakmış değilim kıza. Öyle işte gidip geliyoruz.
Bir de baktım ki, ablamı alacağım günler yüreğim güp-

güp atıyor.
Ulan bu ne, ha, ne iş...
Yüzüm gözüm kızarıyor, ellerim terliyor, iki lafı biraraya getiremiyorum.
Ablam çaktı tabi, anladı benim zokayı yutmuş olduğumu.
Bir gün kızı evine bıraktıktan sonra arabada açtı meseleyi. Kem küm ettim, tasalanma dedi, iyi kız, onun da içi boş değil, gider isteriz ailesinden, sen bu işi bitmiş bil, tamam mı dedi. Ellerine sarıldım öptüm.

Selami aşkını anlatadursun, biz dönelim yalıya.
Âdem Usta yemek hususunda bütün hünerlerini göstermek için çırpınırken, kızı da zaman zaman ona yardıma gidiyor. Ne de olsa o da Bolu toprağından bir fert. Baba kız ter topuktan çıkmacasına ocaktan dolaba, tereyağından yumurtaya, balıktan defne yaprağına koştururken evin oğlu Hakan çıkagelir.
Eh bu gibi oğlanları bilirsiniz. Turtayı parmaklamak, fırından yeni çıkan kanepelerden otlamak, aşçıyı kızdırmak diyerekten ikidebir damlarlar. Kızı görünce Hakan pis nefsine uyup asılıyor. Kız her ne kadar kızarıp-bozarıp yüz vermemiş olsa bile, Âdem Efendi bu ilgiden pek memnun, ileride kızının bu yalıya gelin gidebileceğini dahi umuyor.
İşte bu umut yüzünden Selami'nin usulü dairesinde büyüklerini göndertip kızı istemesine ret cevabını yetiştiriyor.

Hakan Boğaz'da yetişmiş varlıklı bir genç. Bu kız gibi kaç tanesiyle gezip tozmuş, aşkına karşılık bulamaması kötü. Ateş bacayı sarıyor, önce annesine, sonra babasına açılıyor.

Oldu mu size bir yerli filim. Başrollerde Ediz Hun-Hülya Koçyiğit, aşçı rolünde rahmetli Necdet Tosun.

Siz öyle sanın. Bu filimlerin üzerinden kaç yıl geçti. Sandıktan çıkarıp da etrafa naftalin kokusu bulaştırmayın. Ve de bu cıcığı çıkmış macerayı yalı mutfağına tıkayın. Bir defa Hakan o süzgün bakışlı romantik çocuklardan biri değil. Babası her ne kadar "Oğlum okuyup ünlü bir hukukçu olacak" diyorsa da, Hakan arkadaşlarıyla birlikte çoktan borsada oynamaya başlamış, gizlice bir konfeksiyon atelyesine ortak olmuş, bu sebeple biriktirdiği dövizleri Kurye Kız Dilek'le ilgili döviz bürosunda bozdurduğundan polis tarafından çoktan takibe alınmış.

Hamdi Bey de öyle. Adı Hamdi ama, kendisi o tonton yalı babalarından değil. Öteden beri siyasetin içinde. Hatta o sıralarda bir partinin genel başkanlığına oynamakta. Olağanüstü kongre kararı aldırmış, kongreye az bir zaman kalmış. Şimdi bu dar zamanda oğlunun biçki-dikiş kursuna giden bir mahalle kızı ile evlenmesi yakışık alır mı yani. Ayrıca bu oğlanın Boğaz'da yalısı bulunan ünlü sanayicilerden birinin kızını alarak sınıfına, babasına, istikbaline yaraşır bir evlilik yapması usulden değil midir? Siyasette güç odakları ile dirsek temasını böylesi akrabalık ilişkileriyle beslemek

akıl işi değil midir?
Hakan'ın annesine de bir göz atmak isteriz elbette, lakin bu kadar hissiyatı, teferruatı, şu kısacık hikâye kaldırmaz. Sadet dışına çıkmanın da bir âdâbı var. Ayrıca Selami'ye ayıp oluyor, oğlan bize aşkını anlatacaktı güya.

Fakat o da ne...
Kader ağlarını örüyor.
Bir bahar günü Hakan'ın kafası oldukça iyi iken (Gördünüz işte, uyuşturucuya bile başlamış) mutfakta kıza sarkması, kızın bunu "N'oluyor Hakan Bey, kendinize gelin" diye hafifçe itmesi, oğlanın dengesini kaybederek yere yuvarlanması, bu sırada başını trabzan demirine vurup fena halde yaralanması, şamatanın ayyuka çıkıp yaralının hastaneye kaldırılması, meselenin bir kısım medyaya "Yasak aşk ölümle mi bitecek" diye yansıması, televizyon kameraları falan düşünsenize...
Hamdi Bey kongre öncesi bütün bu olup bitenleri "Komplo teorisi" ile açıklamaya çabalıyor ve daha ileri giderek malum çete taraftarlarını itham ediyor. Aynı günlerde henüz ilk klibini çekmiş bir hanımefendi sanatçımız "Hakan beni seviyordu, o kız bir karaçalı gibi aramıza girdi" diye paparazzilere konuşmasın mı?
– Bi dakka abi, araya girebilir miyim?
– Buyur Selami...
– Ben de oradaydım, kızı o zor zamanda yalnız bırakır mıyım hiç.

– Biliyoruz Selami, biliyoruz. Devletin her şeyden haberi var.
Lakin ilave etmemiz gereken bir şey daha var, onu zikredelim. Bütün bu sosyolojik oluşumların üzerine tüy diken bir psikolojik ve postmodern durum da şöyle gelişti: Aşçı Âdem Efendi, Söz Fato'da programına çıktı ve elindeki bütün belgeleri açıkladı.

– Evet Selami bizden bu kadar, sıra sende...
– Ağzına sağlık abi, ben bütün bunları toparlayamazdım doğrusu...
Şimdi baktım ki memleket benim yüzümden hayli karıştı, dedim kızı kaçırayım, biz ortadan kaybolursak belki Türkiye kurtulur dedim, hemen bu fikrimi kıza açtım.
O da vatansever bir kızmış doğrusu. Madem dedi işin bir ucu ülke sorunlarına bağlanıyor, peki kaçalım dedi. Türkî cumhuriyetlere mal götüren bir tır şoförü arkadaş var. Biz onunla durumu müzakere ettik. Gıyabi tutuklama emri çıktığı gün, vın...
Soluğu Aşkabat'ta aldık.
Hoca nikâhı, kendi aramızda şöyle bir düğün, ev falan tuttuk, hatta o arkadaş sayesinde iş bile buldum. Ama abi ne de olsa gurbet çekilmiyor. Benim bir kulağım memlekette, daha doğrusu bizim davalarda.
Ha, diyeceksin ki yahu ülkede davadan çok ne var, adliye arşivleri dosyadan geçilmiyor, doğru. Ülke gündemine her gün birkaç bomba birden düşüyor. Evet, bi-

zimkisi az zamanda kaynayıp gitti. Üzeri iyice küllenince ben döndüm, yani eşime dedim ki, ben bir gideyim, etrafı kolaçan edeyim, durum müsait ise seni de aldırırım dedim. O kavil üzerine çıkıp geldim. Avukat arkadaşlar var, sağolsunlar işi incelediler. Hamdi Bey kongreyi kaybettiği için bir süre geri çekilmiş. Hakan master yapmak için Avrupa'ya gitmiş. Âdem Efendi yalıdan ayrılmış, yine dükkân açmış. Bir iki aracı gönderdim, ağzını aradılar, yüklüce bir başlık parası koparırsa davadan vazgeçecek.

– Ne güzel işte, sıyırdın gitti...

– Orası öyle görünüyor ama, para nerede?

Dava geldi, geldi, finans sorununa takıldı. Hanım Aşkabat'ta haber bekliyor, bizde tık yok. Zar zor eski patrondan rica minnet şu taksi işini ayarladık. Adımız Türkiye gündemini bir miktar işgal etti ya, çekiniyorlar.

Düşün, düşün hallolur işin...

Bu Çolak Rıza, eski arkadaş, taksici. Benim arabanın arkasına yazdırdığım yazıya baktı baktı; heceleye, heceleye okudu "Mevzu derin", "Yahu Selami nedir bu mevzu" diye sordu, demincek.

İşte tam anlatmaya başlamıştım, sen geldin abi.

UÇ SELAHATTİN UÇ

Mustafa Ruhi Şirin'e

Taş duvarın gölgesine yatmışım.
Sırtüstü yere uzanmışım, gökyüzünde bulutlar. Yahu bu ne biçim gökyüzü, bu ne kadar parlaklık. Gözlerim kamaşıyor; ya o mavi, o mavi.
Bulutlardan bir Pekosbil çıkarıyorum, bir Otsokarci. Bir Doğu Ekspresi çiziyorum, uzun bir katar. Dumanını püskürte püskürte geçiyor üzerimden. Geçerken nasılsa Semahat Abla'nın akça-pakça yüzüne dönüşüyor. "Şurdan iki ekmek alıver bana civanım" diyen sesine, çukurlaşan gamzelerine.

Öğle ile ikindinin arası.
Uzun mu uzun, geniş mi geniş, kıpırtısız, gamsız yaz günleri. Taşranın o unutulmuş, kavun kokulu, taze çökelek kokulu günleri. Leylekler biçilmiş tarlalarda geziniyor, rengârenk arı kuşları havada neredeyse sabit kalacak gibi kanat çırparak avlanıyorlar. Ben öyle sırtüstü toprağın serinliğine sığınmış, birkaç çiçek-çimen

ezmiş, etrafa ot kokusu yaymış, ellerim ensekökümde kenetli, gökyüzüne bakıyorum.

İçimde maceralar, seyahatler, kahramanlıklar. Çıt yok. Ara sıra uzaklardan geçen bir benzinli Austin'in hırıltısı işitiliyor. Hacı Beşir'in damını aktaran ustaların çekiç sesleri. Arılar, sinekler, kelebekler, derken bir uğur böceği çıplak dizime iniş yapıyor. Anlaşıldığı gibi henüz kısa pantolonla dolaştığımız yıllar. Yavaşça doğrulup böceği parmaklarıma alıyorum.

Parlak kırmızı üzerinde siyah benekler. Bir parmaktan ötekine dolaşıyor.

Şimdi bir dilek tutmalı ve böceği uçurmalıyım, ama ne?

At üstünde bir yiğit olayım.

Battal Gazi gibi ok işlemeyen.

Kâfir ülkesini bir uçtan ötekine alayım.

Kahramanlar ölmez. Böyle bir filim görmüştüm Yenişehir Sineması'nda.

Yok ya... Ölmemek diye bir şey var mı? Babam öldü, ben böyle duvar diplerinde kaldım.

En iyisi büyüdüğüm zaman bir büyük adam olayım. Edison'u biliyordum. Sonra Ay'a Seyahat, Denizler Altında Yirmi Bin Fersah, Kara Korsan, Çelik Bilek.

Yok, yok. En iyisi biz şu maçı kazanalım. Yukarı mahalleye bir düzine gol atalım. Böyle geçirip içimden böceğe:

"Uç, uç haydi, dileğimi tuttum" diyorum.

Böcek uçuyor, bir süre takip ediyorum. Galiba Kanlı

Ev'in saçaklarına doğru yükselip kayboluyor.
"Kanlı Ev'den yana bakıyorum.
Bir adam, bir vakitler bu evde bir cinayet işlemiş. Polisler gelip götürmüşler. Karısını kıskanıyormuş dediler. Ev o gün, bugün boş. Boş bir bina esrarlı oluyor, karanlık. Etrafını budanmamış ağaçlar, yılan delemez olmuş çalılar, otlar kaplamış. Kırık pencere camlarından geçen rüzgâr korkunç ıslıklar çalıyor.
Ve biz bu Kanlı Ev'in bahçesine kaçan topları gidip alamıyoruz. Yaşar hariç. Arap Yaşar. Hamal Ali'nin oğlu. Kapkara bir çocuk, yalınayak gezer, sebze halinde eğleşir. Evleri mahallenin altında, ırmak kenarında.

Gölgesine sığındığım taş duvarın önünde "Top sahası" uzanıyor. Pazar kurulduğu günlerde sebze-meyve arabaları, iri tomruk yüklü kamyonlar, askeriye cemseleri dolaşır burada. Zemini bir karış toz. İki ucunda iki "kale". Direkleri belirlemek üzere birer taş koymuşuz. Aşağıda Saatçi Sıtkı'nın evi yapıldığında, ameleler kireç eritmişlerdi de, biraz araklayıp, sahanın çizgilerini bile çekmiş idik.
Ne maçlar yaptık burada, dizlerimiz, dirseklerimiz ne kadar kanadı. Mektep zamanı okuldan çıktımıydı, soluğu burada alırdık. Çantalar bir yana, ceketler önlükler öte yana. İkide haftayım, dörte bitiyor sözü uzar; goller on ikiye çıkardı. Tâ ki akşam ezanları okunup, babalar işten dönmüş, yerler mühürlenmiş, evli evine, sıçan deliğine girmiş oluncaya kadar.

İşte şimdi yine Yukarı mahalle ile maçımız var.
Ben de kalecimiz Selahattin'i çalıştırıyorum. Selahattin dokuz, ben on iki yaşındayım. Bu duvarın gölgesinde onu bekliyorum. Evleri karşıda, çok geçmez koltuğunun altında havası düşmüş pörsük bir top, bir elinde dut pekmezi sürülmüş bir parça ekmek, yiye yiye gelir.
Selahattin, işte dedim ya, biraz düşkün boğazına.
Biraz saf, biraz şişman. Gülünce gözlerinin içi güler. Selim abi der bana, sözümden çıkmaz. Ulan Selahattin azıcık az yesen olmaz mı? Seni adam etmek için uğraşıyorum. Sonunda Turgay Şeren olacaksın, "Berlin Panteri"...

Selahattin'den önce onun ve tabiatıyla mahallemizin köpeği Vidi fırlıyor kapıdan. Hey be... Vidi bu... Beyaz tüylü bir ok gibi. Yelelerini savuran bir arap atı gibi. Ne o geliş öyle, dik ve mağrur. Koşuyor, Selahattin'in netice itibarı ile gelip duracağı iki taş arasındaki kalenin ortasına varıp dikiliyor. Selahattin bu defa işi ciddiye almış. Eski yün çorap boğazlarından çıkardığı parçalar ile dizlerine dizlik takmış. Ellerinde lime lime iki meşin eldiven. Dut pekmezli ekmeğini bile almamış. Aferin ulan...

Sahada iki tur atıp ısınıyoruz. Yanyana giderken havaya sokmaya çalışıyorum, önemli bir maç bu. Kemal-i ciddiyetle dinliyor beni, sanırsın kırk yaşında. Sonun-

da bir elimi dost ve ağabey olarak omzuna koyup: "Bak Selahattin, sen şu mahallede bir numarasın" diye başlayan son öğütlerimi de sıralıyorum. Beyaz ve düzgün dişleriyle gülümseyip "Merak etme Selim abi" diyerek kaleye geçiyor. İlk topları ağırdan, daha iyi uzandığı sağ tarafına yuvarlıyorum. Selahattin tombul gövdesiyle pörsük topun üzerine atlıyor. Sevinerek kalktığında kirpiklerine kadar toza bulanıyor.

Bir süre sonra ikimiz de o mekândan çıkıp, tribünleri lebâleb dolu yeşil çim sahalara gidiyoruz. Güneş tepemizde parılıyor, ter topuğumuzdan çıkıyor.

Alkış, alkış, alkış... Yer-gök inliyor. Kâh ben doksana takılan bir gol atıyorum; kâh Selahattin doksana giden bir topu uçarak çıkarıyor.

Attığım toplara daha sert vurmaya başlıyorum. Her vuruştan sonra haykırarak:

– Uç Selahattin uç...

Selahattin var gücüyle atlıyor toplara. Birkaçını kaçırıyor, kaçırdıkça hırslanıyor belki. Kale arkasında Vidi, ondan on kat heyecanlı. Her kaçan topa daha yere değmeden yetişiyor, başında bekliyor, ağzına almaya çalışıyor.

Ve nihayetinde gerçekten sıkı bir şut atmaya niyetleniyorum.

Selahattin sezmiş gibi. Ayak parmakları üzerinde yaylanıyor. Belini öne eğmiş, gözlerini kısmış, bir tel gibi gerilerek bekliyor.

Tozdan terden çamura bulanmış perçemleri alnında.

Yanakları kızarmış ve bu saf ciddiyet çocuğa lûgate gelmez bir güzellik katmış.
Var gücümle asılıyorum topa.
– Uç Selahattin uç...
Ve Selahattin uçuyor.
Top geçtikten sonra düşüyor yere. Kötü bir gol yedi işte.
Alkışlar kesiliyor.
Toz zerreleri bir an yükselip, dağılan konfetiler gibi yağıyor çocuğun üzerine. Selahattin düştüğü yerde kalıyor.

Kim haber veriyor bu dehşet ânını bize. Nasıl oturuyor onlarca ton yük dizlerimize. Vidi benden önce olup-biteni anlamış. Acılı sesler çıkararak, yerde yatan Selahattin'in başucunda bir o yana, bir bu yana sıçrayıp duruyor.
İçimde bir panik, dizbağlarım çözülmüş. Sesim nereye kaçtı, o kesilesi sesim. Hacı Beşir'in damını aktaran ustalara doğru koşuyorum.

Ustalar yüzünü yalamakta olan Vidi'nin önünden Selahattin'in henüz sıcak ve kırılgan gövdesini topluyorlar. Ben orada, kale direği niyetine diktiğimiz taşın üzerinde, çenelerim birbirine vurarak ve gözlerimden pıtır pıtır yaşlar dökerek, önce bahçe kapısından fırlayan ablasını, sonra ustaları görmesiyle birlikte yere yığılan annesini, yükselen feryatları, giderek toplanan

kalabalığı, geçen bahar birlikte yaptığımız ve evlerinin önündeki elektrik direğine takılıp kalmış olan uçurtma iskeletini, maç saati yaklaştıkça her şeyden habersiz birer birer gelen arkadaşlarımızı, Vidi'nin kalabalık etrafında çaresiz çırpınışlarını seyrediyorum.
Üstelik top Kanlı Ev'in bahçesine kaçtı.
Arap Yaşar sebze halindedir şimdi, kim gidip alacak topu.
Ellerime bakıyorum, elimde Selahattin'in lime lime bir eldiven teki.
Kalkıp gideyim.
Şu bahçeye gireyim.
Kanlı Ev'in kanlarına bulanmış pörsük topu bulayım.
Artık ne cadılar, ne baykuşlar bir şey yapamaz bana.
Kara Korsan'ın, Mavi Sakal'ın, Top sahasının laneti üzerime yağdı.
Ne de olsa bir cinayet işledim. Bundan böyle alnımda var bir leke. Bir ağır yük incecik bileklerimde.
Hey sen uğur böceği...
Az önce tuttuğum dileğe ihanet eden hayvan.
Rastlarsan gökyüzünde Selahattin'e.
Af dilediğimi söyle...

MUSTAFA KUTLU

Bütün Eserleri

Tahir Sami Bey'in Özel Hayatı

▲

Huzursuz Bacak

▲

Kapıları Açmak

▲

Menekşeli Mektup

▲

Chef

▲

Rüzgârlı Pazar

▲

Tufandan Önce

▲

Mavi Kuş

▲

Beyhude Ömrüm

▲

Uzun Hikâye

▲

Hüzün ve Tesadüf

▲

Yokuşa Akan Sular

▲

Yoksulluk İçimizde

▲

Ya Tahammül Ya Sefer

▲

Bu Böyledir

▲

Sır

▲

Arka Kapak Yazıları

▲

Şehir Mektupları (deneme)

▲

Akasya ve Mandolin (deneme)

▲

Yoksulluk Kitabı (deneme)

dergâh yayınları

AHMET HAMDİ TANPINAR

Bütün Eserleri

Aydaki Kadın

•

Günlüklerin Işığında
Tanpınar'la Başbaşa

•

Beş Şehir

•

Yahya Kemal

•

Bütün Şiirleri

•

Huzur (roman)

•

Saatleri Ayarlama Enstitüsü (roman)

•

Mahur Beste (roman)

•

Sahnenin Dışındakiler (roman)

•

Hikâyeler

•

Tanpınar'ın Mektupları

•

Yaşadığım Gibi

•

Edebiyat Üzerine Makaleler

Mehmet Kaplan

Bütün Eserleri

Şiir Tahlilleri-I- Tanzimattan Cumhuriyet'e

•

Şiir Tahlilleri-II- Cumhuriyet Devri

•

Türk Edebiyatı Üzerinde Araştırmalar I

•

Türk Edebiyatı Üzerinde Araştırmalar II

•

Türk Edebiyatı Üzerinde Araştırmalar III

•

Hikâye Tahlilleri

•

Tanpınar'ın Şiir Dünyası

•

Tevfik Fikret (Devir, Şahsiyet, Eser)

•

Kültür ve Dil

•

Nesillerin Ruhu

•

Büyük Türkiye Rüyası

•

Âli'ye Mektuplar

•

Edebiyatımızın İçinden

•

Edebiyatımızın Bahçesinde Dolaşırken

•

Sevgi ve İlim

İNCİ ENGİNÜN

Yeni Türk Edebiyatı
Tanzimat'tan Cumhuriyet'e (1839-1923)

•

Halide Edib Adıvar'ın Eserlerinde
Doğu ve Batı Meselesi

•

Türkçede Shakespeare

•

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı

•

Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları

•

Mukayeseli Edebiyat

•

Ahmet Midhat Efendi'nin Tiyatroları

•

Bir Sığınak Olarak Kitap ve Edebiyat

HÜSREV HATEMİ

Anılar -Ömür Süvarisi-

•

Dekorlar Kaldı Geride

•

Hatemi'den Duyduklarımız

•

Göğe Giden Kervanlar
-Mevlânâ'dan Deyişler-

•

Karakavak Şiirleri ve On Yıl Öncekiler

•

Anıcak ol Meclisi

•

Düz Yazılar I
Eriyen Mumlar

•

Düz Yazılar II
Aydın, Toplum, Tarih

•

Düz Yazılar III
Darülfünûn ve Darüşşifa

•

Yozlaşmadan Uzlaşmak

•

Şiirler
(1968-1990)

Nurettin Topçu

Bütün Eserleri

İsyan Ahlâkı

Yarınki Türkiye

Ahlâk Nizamı

Türkiye'nin Maarif Davası

Var Olmak

İslâm ve İnsan / Mevlana ve Tasavvuf

İradenin Davası / Devlet ve Demokrasi

Bergson

Büyük Fetih

Kültür ve Medeniyet

Mehmet Akif

Taşralı (hikâyeler)

Reha (roman)

Varoluş Felsefesi / Hareket Felsefesi

Millet Mistikleri

Sosyoloji

Mantık

Felsefe

Psikoloji

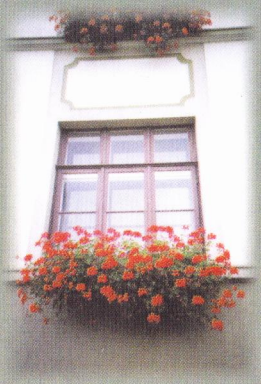
Ahlâk

Amerikan Mektupları-Düşünen Adam Aranızda

HÜZÜN VE TESADÜF

mustafa kutlu

dergâh yayınları hikâye

KAPAK FOTOĞRAFI: AYŞENUR KURTOĞLU

ISBN 978-975-7032-53-3

KİTAP
İSKB 0309003 VUC